

— izhaja ob 4. zjutraj. —

Stane mesečno Din 25.—, za ino-
semstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5/L
Telefon št. 3072 in 3004, ponoči tudi
št. 3034.

Rekopis se ne vračaja.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2036.Izdatnik: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 2492Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cestaRačun pri poštnelem črt. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180,
Wien, Nr. 105.247.

Stepan Radić dobil mandat za sestavo koncentracijske vlade

Prvi neuspeli poskusi za rešitev krize. — Velja Vukičević je vrnil mandat že sinoči. — Stepan Radić ga bo najbrž danes. — Glavni napad na Kmečkodemokratsko koalicijo

G. Velja Vukičević je včeraj dopoldne podal demisijo cele vlade. — Kralj je demisijo sprejel in poveril mandat za sestavo koncentracijske vlade najprej g. Vukičeviću. — Radić je odklonil sodelovanje in je energično zavrnil spletke proti KDK. — Zvečer je dobil mandat g. Radić, ki bo danes stopil v stike s parlamentarnimi klubi. — Tudi njegova misija ne bo uspela

Beograd, 8. febr. p. Kakor je bilo napovedano, je g. Vukičević danes dopoldne podal ostavko celokupne vlade. Kralj je demisijo sprejel. Seje Narodne skupščine so bile takoj nato odgode ne za nedoločen čas.

Popoldne so se dogodki razvijali z veliko brzino. Prvi je bil pozvan na dvor predsednik Narodne skupščine dr. Perić, ki je vladarju predlagal, naj poveri mandat za sestavo koncentracijske vlade dosedanjemu ministrskemu predsedniku g. Vukičeviću kot predstavniku največje parlamentarne skupine.

G. Vukičević je mandat sprejel, dasi je bilo že v naprej jasno, da ne bo uspel. Na sodelovanje v njegovi vladi sta pristala samo gg. dr. Korošec in dr. Spaho, dočim je g. Radić sodelovanje z njim odklonil že danes, g. Davidović pa izjavil, da bo odgovoril jutri, po seji demokratskega kluba. Radić je pri tej priliki odločno zavrnil intrige, naperjene proti obstoju Kmečko-demokratske koalicije in znova manifestiral, da je koalicija trdna politična formacija, ki ima pred očmi le dobrobit države in naroda in je zato ni mogoče razbiti.

Radić odločno odklonil g. Radića je g. Vukičević že nocoj, ne da bi čakal na jutrišnji odgovor g. Davidovića, odšel na dvor in vrnil vladarju mandat za sestavo vlade. Ob 9. je bil nato poklican v avdienco g. Stepan Radić, kateremu je kralj ponudil

mandat, da sestavi koncentracijsko vlado. Radić je ponudbo sprejel.

V soglasju s svojimi zavezniki bo g. Radić jutri začel pogajanja s šefi parlamentarnih skupin. Le z g. dr. Spahom, ki je moral nujno odpotovati v Sarajevo se je sestal že nocoj. Dr. Spaho mu je izjavil svojo načelno pripravljenost, stopiti v koncentracijsko vlado, ki bi jo sestavil g. Radić bodisi pod svojim, bodisi pod kakim drugim predsedstvom.

Jutri dopoldne bo Radić svoje razgovore nadaljeval. Nihče pa ne verjame resno, da bi se mu misija posrečila, ker bo skupina g. Vukičevića gotovo odbila vstop v njegovo vlado. Jasno je, da nekateri radikalni krogi špekulirajo s tem, da se bodo zaradi misije g. Radića razrahljale vezi med obema strankama KDK, vendar pa je Radić te intrige danes sam odločno razbil s svojimi krepkimi izjavami.

Splošno se pričakuje, da bo g. Radić jutri opoldne vrnil mandat, ki bo nato poverjen najbrž g. Ljubi Davidoviću. Kakor stvari stoje, se bo tudi akcija g. Davidovića razbila na odklonilnem stališču vukičevićevcev, tako da bo moral tudi on mandat vrniti brez uspeha.

Kaj bo potem, je docela negotovo in sedaj niso mogoče niti približno točne domneve.

priliki vprašal Veljo Vukičevića, ali ima vtis, da bo uspel v svoji akciji. G. Vukičević je odgovoril: »Jaz ne polagam mnogo na vtise.«

Sestanek gg. Radića in Vukičevića je trajal zelo kratek čas.

Po sestanku je izjavil Radić novinarjem, da ni mogel sprejeti vabila g. Vukičevića za vstop v njegovo vlado, ker je uverjen, da ima akcija g. Vukičevića predvsem namen razbiti Kmečkodemokratsko koalicijo.

Tudi g. Vukičević je potrdil novinarjem, da je ostal njegov sestanek z g. Radićem brezuspešen. Nato je odšel v radikalni klub, kjer se je posvetoval s svojimi prijatelji.

Vukičević vrne mandat

G. Velja Vukičević je po konferenci v radikalnem klubu odšel v predsedništvo vlade, nekoliko kasneje pa na dvor, kjer pa je ostal zopet le kratek čas.

Odhajajoč z dvora je izjavil novinarjem, da je kralju vrnil mandat za sestavo koncentracijske vlade, ker njegova misija ni uspela, ker je Stepan Radić odklonil sodelovanje z njim.

G. Vukičević je odšel z dvora v predsedništvo vlade, kjer je dolgo časa konferiral z dr. Korošcem, dr. Spahom, dr. Hrasnico in dr. Lazo Markovićem. Novinarjem je sporočil, da je poslal Ljubi Davidoviću pismo, v katerem se mu zahvaljuje za ljubeznivost, ker je sprejel povabilo, da se razgovarja z njim. Ker pa je g. Radić odklonil vstop v njegovo vlado, je moral vrniti mandat, kar je storil že nocoj, zaradi česar mu za jutri ni potreben odgovor g. Davidovića.

Okrog 9. se je g. Vukičević odpeljal v svoje stanovanje.

Mandat dobi Radić

Par minut po 9. uri je bil pozvan na dvor Stepan Radić, ki se je odzval vabilu v spremstvu poslanca Pavla Radića ter je na dvoru ostal do 20.10.

Pri povratku z dvora je izjavil novinarjem, ki so ga obšipali z vprašanji, ali je dobil mandat za sestavo vlade: »Da, da, točno je. Dobil sem mandat za koncentracijsko vlado in sem ga tudi sprejel. Jutri bom pričel razgovore s političnimi šefi. Nocoj pa lahko greste mirno spat; ne bo se zgodilo ničesar, jutri dopoldne pa boste zvedeli vse.«

Gosp. Radić je odšel z dvora zopet v Narodno skupščino, kjer se je sestal s poslanci KDK, ki so bili še v klubovih prostorih.

Muslimani bi šli v Radićevo vlado

Ker je šef JMO dr. Spaho moral nujno odpotovati v Sarajevo zaradi bolezni svojega otroka, ga je Stepan Radić posetil že nocoj ob pol 11. v hotelu Petrogradu. Sestanek med njima je trajal do 11., nakar je dr. Spaho odšel na kolodvor in se odpeljal v Sarajevo. Novinarjem je pred svojim odhodom izjavil:

»G. Radić me je obvestil, da je dobil nocoj mandat za sestavo širše koncentracijske vlade. Pozval me je, naj vstopim v to vlado. Odgovoril sem g. Radiću, da sprejemam ponudbo, ker nihče ne more biti proti temu, da se sestavi koncentracijska vlada. Vsi smo za koncentracijsko vlado. G. Radić mi je dejal, da ne dela nobenega vprašanja iz tega, ali bo on na čelu vlade; naj bo kdorkoli, glavno je, da se zberejo vse nacionalne moči. Ker moram odpotovati in je dr. Hrasnica verziran v vseh vprašanjih, me bo zastopal on in bo g. Radić nadaljeval z njim razgovore. Ako g. Radić uspe z drugimi strankami, mi pristanemo.«

V pričakovanju demisije

Beograd, 8. febr. r. Današnji dan je pričel v nervoznem pričakovanju demisije vlade. V vladnem predsedništvu in v kuloarjih Narodne skupščine je vladala že v zgodnjih jutranjih urah izredna živahnost. Konferenca so se vršile na vse strani in vse je bilo v napetem pričakovanju nadaljnjih dogodkov. Ministrski predsednik Vukičević je prišel že pred 8. uro v svoj kabinet, kjer sta ga kmalu nato posetila dr. Korošec in dr. Spaho, s katerima se je dolgo posvetoval. Pozneje so prišli tudi radikalni ministri, ki so bili nato ves dopoldan zbrani v vladnem predsedstvu.

Demokratski ministri so istočasno imeli svoje posvetovalne v kabinetu zunanjega ministra. Dr. Marinković, ki je bolan in mora ostati v postelji, se teh konferenc ni udeleževal, marveč so ga o situaciji sproti obveščali poedini ministri in drugi njegovi pristaši iz demokratskega kluba. Tudi g. Vukičević je tekom dopoldneva pozval k sebi več radikalnih prvakov ter imel z njimi daljše razgovore.

V Narodni skupščini so bili zbrani poslanci vseh strank v svojih klubih, tako da za sejo Narodne skupščine, ki je pričela ob 10., ni bilo nikakega zanimanja.

Demisija sprejeta

Po končanih posvetovanjih je g. Vukičević ob 10.45 odšel na dvor. Novinarjem je pri odhodu iz vladnega predsedništva izjavil: »Grem na dvor, da izročim Nj. Veličanstvu ostavko celokupne vlade«. Avdijenca g. Vukičevića je trajala poldrugo uro, nakar se je g. Vukičević takoj vrnil v vladno predsedstvo.

Novinarjem, ki so ga pričakovali z največjo napetostjo, je kratko sporočil: »Pravkar sem izročil kralju ostavko celokupne vlade. Ostavka je bila sprejeta.«

Ko so ga novinarji vprašali, kako je motiviral ostavko, je g. Vukičević odklonil odgovor ter dostavil: »Besedila motivacije vam ne morem dati, ker to ni v moji moči. Položaj se bo razvijal po parlamentarnih običajih. Sedaj grem, da obvestim o ostavki predsedstvo Narodne skupščine.«

Kakor se doznava iz vladnih vrst, je g. Vukičević motiviral svojo ostavko s tem, da so bili demokratski ministri v svojem klubu desavuirani in so zato

podali ostavke. Ker je radi tega postala rekonstrukcija vlade neobhodno potrebna, je podal ostavko cele vlade, da tako omogoči normalen parlamentarni razplet krize.

Sporočilo Narodni skupščini

Iz predsedstva vlade je g. Vukičević obvestil o ostavki pismenim potom vse ministre in predsedstvo Narodne skupščine. Po kratkem posvetovanju z radikalnimi ministri je odšel domov.

V očigled skrajno napetega položaja ni bilo za današnjo sejo Narodne skupščine nikakega zanimanja. Poslanci so neprestano prihajali in odhajali. Povsod je bilo opažati veliko nervoznost. Po prečitanih zapisnika in običajnih formalnostih je prišel v razpravo zakonski predlog o narodnem priznanju pokojnemu Velimiru Preliću, ki je postal žrtev atentata v Skoplju. Zakon je bil brez debate soglasno sprejet. Nato bi imela slediti razprava o proračunu. Ker pa je bilo vsak trenutek pričakovati vesti o demisiji vlade, je predsednik dr. Perić sejo prekinil.

Med odmorom je odšel dr. Perić v ministrsko predsedništvo, kjer mu je izročil pismeno obvestilo o ostavki vlade. Šele ob 11. je nato dr. Perić ponovno otvoril sejo Narodne skupščine in med grobno tišino prečital sledeče pismo g. Vukičevića

Gospod predsednik;

Čast mi je obvestiti Vas, da je kraljevska vlada danes podala Njegovemu Veličanstvu kralju ostavko. Blagovolište o tem obvestiti Narodno skupščino ter sprejmite tudi pri tej priliki izraze mojeja osebnega spoštovanja.

Vukičević I. r.

Tišino je prvi prekinil poslanec dr. Bogdan Milašinović, ki je zaklical: Živijo Velja Vukičević! V tem trenutku pa je kakor orkan zaorilo po dvorani: Doli Vukičević! Opazilo se je, da so pozdravili demisijo vlade s ploskanjem celo nekateri radikali.

Narodna skupščina odgodena

Takoj nato je predsednik zaključil sejo z izjavo, da so seje Narodne skupščine odgode ne za nedoločen čas ter da bo prihodnjo sejo sklical pismenim potom.

Vukičević dobil mandat za koncentracijsko vlado

Popoldne ob pol 4. so se pričela konzultiranja na dvoru. Prvi je bil po parlamentarnem običaju pozvan v avdienco predsednik Narodne skupščine g. dr. Ninko Perić, ki je ostal pri vladarju skoro poldrugo uro. Pri odhodu z dvora je izjavil novinarjem, da je kralju svetoval, naj poveri mandat za sestavo koncentracijske vlade g. Velju Vukičeviću.

V času, ko se je dr. Perić mudil na dvoru, je bil telefonsko pozvan na dvor g. Velja Vukičević, ki je odšel tja ob 4.50 a ostal v avdijenci le kakih deset minut. Pri povratku je izjavil novinarjem: »Dobro je, dobil sem mandat za sestavo koncentracijske vlade.«

Na vprašanje novinarjev, ali je njegov mandat vezan na rok, je odvrnil: »Razume se, vezan je.«

Na vprašanje ali hoče pozvati na konferenco šefe parlamentarnih skupin, je dejal: »Da, vse bo šlo normalnim putem.«

G. Vukičević se je z dvora vrnil v predsedništvo vlade, kjer so ga čakali dr. Korošec, dr. Hrasnica in dr. Spaho. Vukičević jim je ponudil vstop v svojo vlado, kar so seveda vsi trije sprejeli. Dr. Hrasnica je izjavil vašemu dopisniku da bosta podarite: načelno. G. Vukičevića sem vprašal, kakšen je njegov program. G. Vukičević mi je nato dejal: Moj program je označen v znanem pismu, ki sem ga poslal Nj. Vel. kralju, toda to se more izpremeniti, ako se hoče. Jaz sem nato g. Vukičeviću izjavil, da mu bom odgovoril jutri, ko bom konzultiral svoj klub.«

Vabilo Davidoviću in Radiću

G. Velja Vukičević je s predsedništva vlade poslal Stepanu Radiću in Ljubi Davidoviću pismi naslednje vsebine:

«G. predsednik!

Nj. Vel. kralj mi je poveril mandat za sestavo koncentracijske vlade. Prosim vas, bodite tako ljubeznivi, da pridete ob 6. na sestanek v kabinet predsednika vlade. Sprejmite, g. predsednik, ob tej priliki zagotovitev mojega odličnega spoštovanja.

Velja Vukičević I. r.»

Velja Vukičević je napovedal sestanek Ljubi Davidoviću za 6. uro zvečer, Stepanu Radiću pa za 7. zvečer.

G. Davidović je na prejeto pismo odgovoril, da ne more iti v predsedništvo vlade, temveč naj Velja Vukičević pride v Narodno skupščino. Tudi Stepan Radić je odgovoril, da bo čakal po parlamentarnem običaju Veljo Vukičevića ob 7. zvečer v ministrski sobi Narodne skupščine. Svoj odgovor je Stepan Radić podpisal kot predsednik KDK.

Velja Vukičević je na ta odgovor odšel v Narodno skupščino, kjer je odšel najprej v radikalni klub in obvestil prisotne poslance, da je dobil mandat za sestavo koncentracijske vlade, da sta dr. Korošec in dr. Spaho načelno pristala na sodelovanje in da je za 6. zvečer napovedan sestanek z Ljubo Davidovićem za 7. zvečer pa z Radićem.

Ako bosta ta dva pristala, bo do 8. zvečer vse gotovo, je dejal g. Vukičević, nakar je odšel v ministrsko sobo, kjer se je nekoliko kasneje sestal z Ljubo Davidovićem.

Vukičević - Davidović

Med tem časom se je vršila seja demokratskega kluba, ki ga je g. Davidović obvestil, da je vlada podala ostavko. G. Davidović je naprosil klub, naj ostane skupaj, ker ga bo moral konzultirati zaradi nadaljnjega poteka dogodkov.

Ljuba Davidović se je sestal z Veljo Vukičevićem točno ob 6. Sestanek je trajal do 6.40. Ko je Davidović odhajal ga je vprašal vaš dopisnik: »G. predsednik, kaj ste odgovorili g. Vukičeviću na njegovo ponudbo za vstop v njegovo koncentracijsko vlado.« Ljuba Davidović je odgovoril: »Mi koncentracijo sprejemamo načelno, prosim vas, da posebno poudarite: načelno. G. Vukičevića sem vprašal, kakšen je njegov program. G. Vukičević mi je nato dejal: Moj program je označen v znanem pismu, ki sem ga poslal Nj. Vel. kralju, toda to se more izpremeniti, ako se hoče. Jaz sem nato g. Vukičeviću izjavil, da mu bom odgovoril jutri, ko bom konzultiral svoj klub.«

Radić odklanja

Med tem časom se je v klubu SDS vršila konferenca vodstva Kmečko-demokratske koalicije, nakar je Stepan Radić ob 7. odšel na sestanek z Veljo Vukičevićem, ki je medtem že poročal radikalnemu klubu o svojem sestanku z Davidovićem. Vaš dopisnik je ob tej

Naši kraji in ljudje

Čestitke jubilantki gospe Franji Tavčarjevi

Slavnostna poklonitev deputacij in zastopnikov. — Izročitev visokih odlikovanj. — Častni večer v Kazini

Včeraj je že pred 11. uro dopoldne začela jubilarica, dvorna dama Franja Tavčarjeva sprejemati deputacije, ki so prišle iz Beograda, Zagreba in vseh krajev Slovenije, posebno številno seveda iz Ljubljane, z diplomami, šopki in darili. Predvsem ji je čestital g. veliki župan dr. Vodopec s soprogo za ljubljansko oblast, nato pa konzul Resl v imenu prezidenta Masaryka in češkoslovske republike ter sporočil, da je prezident odlikoval jubilarico z redom Belega leva, kar so vsi navzoči sprejeli z viharimi vzkliki prezidentu Masaryku in jubilantki. Nato so pristopile zastopnice ženskih organizacij iz Beograda.

Predsednica ženskega saveza Mila Simičeva je izrazila čestitke srbskih žena in jubilarici pripela red sv. Save IV. reda, s katerim jo je odlikoval kralj. Obenem so ji beograjske dame sporočile čestitko kraljice Marije (ki je poleg tega še brzojavno čestitala) in izročile dar kraljice: sliko z lasinorčnim podpisom v težkem srebrnem okviru, vse v elegantnem rdečem etuiju. V imenu hrvatskih žena je čestitala predsednica ga. Zlata Kovačević, v imenu Kola Juzoslovenskih sester ga. Persida Prodanović, v imenu Kola srbskih sester ga. Danica Bedeković, za Društvo kneginje Ljubice ga. Olga Kermic-Peš, v imenu hrvatskih katoliških žena predsednica ga. Zorka Vlačić, v imenu Maternskega združenja, ki je jubilarico izvolilo za častno članico, gospa Hamerjeva iz Zagreba in ga. Julka Patrijarhova v imenu Dobrotvorne zadruge Srbkinj, končno pa v imenu Slovencek gospa Minka Govekarjeva, ki je izrekla daljši govor in je nato izročila nad 100.000 Din, ki so jih nabrale naše žene za Dožji dom Franje Tavčarjeve ob morju. Članice Narodnega ženskega saveza iz Beograda so ji nato izročile še v isto svrhu 5.000 Din in Kolo srbskih sester 1000 Din.

V imenu Sokola L. ljubljanskih gasilcev in naprednega gospodarskega društva za Šentpeterski okraj se je jubilarici poklonil podstarosta Jos. Turk in ji izročil v spomin sliko Tabora. V narodno nošo odete mlade učenke Gospodinskih šol v Mladiki so izročile svoje sladke izdelke v dveh s cvetnicami in trakovi v narodnih barvah okusno okrašenih jerbaskih. Dr. Lovrenčič je kot predsednik SLD v znak spoštovanja izročil zeleno vejico, gospa Krofтова kot predsednica »Atene« bronasto plaketo, Kolo jugoslovenskih sester v Mariboru krasen prtiček, vezan z narodnimi ornamentami s peč. zavod Josefinum podobno umetno vezan prtiček, gospa Gavrilovičeva iz Beograda krasno moderno blazino, vse druge deputacije pa umetniško izdelane diplome in osemsto množico cvetja in šopkov.

Vikar slavnosti je dosegel govor ljubljanskega župana g. dr. Dinka Puca, ki je prišel v spremstvu podžupana g. Josipa Turka in ravnatelja magistratnih uradov g. Miljutina Zarnika, ter je sporočil zahvalo, priznanje in čestitke mesta s sporočilom, da je mestni obč. odbor imenoval jubilarico za častno meščanko. Navzoče občinstvo je pri tej vesti priredilo jubilarici kakor tudi zavednim zastopnikom mesta Ljubljane prisrčne ovacije. Za častno članico so imenoval jubilarico tudi Kolo jugoslovenskih sester za Slovenijo, Kolo srbskih sester v Beogradu in Splošno slovensko društvo.

Posebno pozornost je vzbudil francoski konzul g. Richard, ki je v imenu republike

čestital v čistem slovenskem jeziku. Sledile so čestitke danskega častnega konzula g. Kneza, portugalskega častnega konzula g. Strucija, italijanskega gen. konzula markiza Gavottija in drugih dostojanstvenikov. Nato pa je sledila dolga vrsta deputacij raznih organizacij iz Ljubljane in dežele. Čestitale in poklonile so se ji med drugimi deputacije osrednjega odbora CMD in različnih njenih podružnic, Društva slov. književnikov, Narodnega gledališča, Zveze tngovskih gremijev, Jadranske straže, Sveta slušateljstva ljubljanske univerze, So-

predsednik dr. Tominešek za SPD, nakar je ga. Tavčarjeva šegavo odgovorila, da društvu na planine na žalost ne bo mogla več slediti, pač pa bo še vedno z veseljem sledila društvenim težnjam po dolinah in nizinah.

Brzojavno je poslalo nad 150 organizacij in društev svoje čestitke iz Slovenije in iz vse naše države sploh in Češkoslovske ter iz premnogih drugih krajev, kjer je naša odlična dama poznana.

Vsakemu gratulantu se je jubilarica zahvalila z izbranimi besedami na najpristnejši način z daljšim ali krajšim odgovorom, večkrat jo je prevzelo ganotje, da so se orosile tudi oči navzočih dam. Kljub temu je ostala ves čas živahna in ni kazala najmanjše utrujenosti, da so vsi občudovali

Podpredsednica ženskega Saveza g. Mila Simičeva izroča red sv. Save III. reda jubilarici. Od leve na desno: predsednica Maternskega združenja ga. Vlačićeva, podpredsednica Kola srbskih sester ga. Persida Prodanovićeva in podpredsednica ženskega Saveza za Hrvatsko ga. Zlata Kovačević-Lopašić.

Župan ljubljanski dr. Dinko Puc čestita jubilarici Franji Tavčarjevi in ji sporoča izvolitev za častno meščanko.

kolskega saveza, Rdečega križa, Jugoslovenske gasilske zveze, nadalje vseh ljubljanskih gospodarskih naprednih društev, Ruske Matice in ruskih akademikov, osnovne šole na Grabnu, raznih ženskih organizacij iz Ljubljane in drugih krajev, akademskih društev, sportskih klubov, Soče, osnovne šole, Mladike itd.

Direktor Jug in tajnik Prešeren sta izročila jubilarici umetniško diplomu za ZKD,

njeno mladostno silo, ki so ji jo tudi vsi želeli še na mnoga leta.

Brzojavna čestitka kraljice Marije

Brzojavni naslov kraljice se glasi:

»Sa zadovoljstvom udeležujem v današnji proslavi Vaše šedesetogodišnjice, u kome ste vrenemu največji niz Vaših godin posvetili uspešnom i plodnom radu na humanom i prosvetnom polju našega naroda.«

Častni večer v Kazini

V veliki dvorani Kazine in njenih stranskih prostorih je bilo sredi zbrano vse, kar se zanima za narodno življenje. Naštevaje zastopnikov in odličnikov po imenih bi bilo odveč ker so prišle vse prominentne osebe ljubljane, zastopniki generalitete in civilnih uradov ter občinstvo vseh slojev, poleg gostov iz Beograda, iz Zagreba, Maribora, Celja, Ptuj, in zastopnikov z dežele. Navzoči so bili tudi ljubljanski konzuli. Posebno pozornost je vzbudila podpredsednica ženskega Saveza ga. Zlata Kovačevića v slikoviti hrvatski narodni noši.

Svečana fanfara Griegovega slavnostnega marša je naznanila prihod jubilarice, ki jo je občinstvo pozdravilo z emfatičnim aplavzom. Mestni župan je jubilarico počastil s krasnim šopkom, slavnostne govore

je otvorila v imenu pripravljalega odbora g. Maša Gromova, ki je pozdravila po imenu vse izvenljubljanske delegatke in navzoče predstavnice oblasti in korporacij. Ko je odšel kvartet Glasbene Matice nekaj pesmi in je voljska godba pod osebnim vodstvom g. kapelnika dr. Cerina odigrala uverturo k Petrasovemu »Cvetnemu slavu«, je spregovorila ga. Engelmannova, ki je res v dovršenem slavnostnem govoru podala pregled delovanja in zaslug ge. Franje Tavčarjeve ter živo sliko njenih uspehov. Govor je do kraja spremljala odobravanje in aplavz.

Viharno pozdravljena je povzela besedo podpredsednica ženskega Saveza iz Beograda ga. Mila Simičeva, katere temperamentnim besedam je sledilo odobravanje, ki ga je prekinil šele govor ge. Zlate Kovačevićeve iz Zagreba.

Govorile so nato ga. Persida Prodanovićeva iz Beograda in Srbkinja iz Zagreba ga. Peleš Kermičeva, nakar je žela velik aplavz tudi gđ. Maidičeva s svojim prekrasnim petjem. Gospa Hamerjeva je žela priznanje s šezavim govorom o ženskih pravicah, nato pa je Manica Komarova v lepo ubranih stilih slavila materinsko srce jubilarice. V verzih je govorila tudi gđ. Marija Grošljčeva. Živahno pozdravljen je nato govoril podžupan g. Josip Turk, ki je pozdravil prvo

ljubljansko častno meščanko.

Izven programa je zapela ga. Čadeževa dve prekrasni pesmi in ji njimi žela velik uspeh, nakar so govorili v imenu univerze prof. dr. Hadž. i. v imenu JSS starosta G. Anžl. za Slov. lovsko društvo pa predsednik dr. Lovrenčič.

Po končanih govorih je vstala burno pozdravljena jubilarica sama in se zahvalila vsem svojim čestitelcem. rekot, da ne imenuje nobenega po imenu, ker so ji čestitke vseh enako ljubke, ter povdarila, da bi nikdar ne dosegla tako veliko uspehov, če ne bi imela tako dobrih in zvestih sotrudnic, katere prosi še nadaljnje podpore.

Alfonz Fryland

Ijubimec vseh dam ter krasna

Marcela Albani

sta v Ljubljani in nastopata v drami izre kulis velemestnega varieteta:

Tragedija v varietetu

Danes ob 3/5, 3/7, 3/8 in 3/10.

KINO »DVOR«

Telefon 2730.

Zakaj je propadla Zadružna sladkorna tovarna v Starem Svcu

Zanimivo pojasnilo o manipulacijah in upravljanju tega podjetja

K našemu članku v »Jutru« št. 32, ki je imel izključno namen predočiti socialne posledice konkurza za prizadete kmete in delavce, smo prejeli od dobro informirane strani naslednje pojasnilo, ki podrobneje slika vzroke propasti tega podjetja:

Pravi vzrok propasti te tovarne ne temelji samo v slabih strojih, najmanj pa ima zveze s solidnostjo in cenami stavbe same, temveč na popolni tehnični in komercialni nezmožnosti par oseb, ki so vodile v preteklem letu Proizvodjače Sečerane A. D. Nekateri gospodje okrog uprave tovarne in njene delniške družbe nimajo nikake ljubezni do kmetov in delavcev.

Njih cilj in predrznost, varati javnost, se med drugim kaže tudi v tem, da kričijo v svet, češ, da so konkurza krivi upniki in med temi v glavnem stavbna tvrdka. A z navedbami, »da se je zgodilo kakor prst božji«, dokumentirajo, da so konkurz otvorili oni sami. V št. 19. »Službenih novine« je objavljen stečajni oglas nad Proizvodjačkimi sečeranimi A. D. na podlagi sklepa trgovskega sodišča prve stopnje v Beogradu z dne 17. januarja 1928 št. 1924 II/39 v smislu § 3, točke 2, stečajnega postopka za Srbijo, kar dokazuje, da je sodišče otvorilo konkurz uradnim potom Stavbna tvrdka (ugledno slovensko podjetje) ni imela nikakega interesa otvoriti konkurz, tem manj, ker je poleg drugih garancij zemljiščno na prvem mestu zavarovana. Tudi bi gg. okrog uprave lahko konkurz preprečili na ta način, da bi iz vrednosti zemljišnega zavarovanja Udrženja Proizvodjača sečerne repe pokrili vse one upnike, ki so se takrat prijavili sodišču.

Kar se tiče cca in solidnosti stavbe same, navajam, da je stavbna tvrdka preveč dela po dnevnih in po njihovem inženjerju odobrenih cenah, tako da so cene za dotični kraj in razmere popolnoma primerne. Neresnica je, da bi se zidovje razpokalo, kajti temelji stavbe so izvršeni po najmodernejšem principu in teren obtežen le z pol kg na kvadratni cm navzile temu, da zakon za dotični kraj dovoljuje obtežbo 1 kg na kvadratni cm. Temelji so železobetonski in tako široki, da je vsako abnormalno poseganje in razpokanje popolnoma izključeno.

Stavbna tvrdka, strojna tovarna, kakor tudi vsi drugi pri tovarni zaposleni obrtniki so vse svoje delavce in uslužbence točno in korektno plačevali dočim uprava tovarne svojih uslužbencev in delavcev sploh ni plačala, dasiravno je za prodani sladkor pred otvorenjem stečaja kasirala preko 2 in pol milijona dinarjev. Korektnost in poštenost te gospode se vidi tudi v tem, kako in na kakšen način so manipulirali z raznimi pogodbami: menicami itd., ne da bi najmanjšo plačilno obvezo izpolnili. Pačilu se hočejo izogniti pod raznimi pretekavci in obilubami le zato, da jih tovarna ostane brezplačna. Ko jim je zmanjkalo vseh sredstev, so se nazadnje poslužili še potražilnega časopisnega papirja in hočejo tovarno in vse njene naprave kakor mogoče javno okritizirati da bi onim ki so zgra-

dili tovarno, onemogočili nadaljnji kredit, jih s tem pritisnili za nadaljnji popust in nazadnje ustrašili kupca, da tovarna ni nič vredna. Tako si hočejo lepo pripraviti teren in dobiti tovarno brezplačno v svoje roke. Prav bi bilo, da javnost in kmetje-dejelniki spoznajo zlobni namen svoje uprave.

1153 odpovedi stanovanj v Ljubljani

Ljubljana, 8. februarja

Opoldne je potoke rok odpovedovanja stanovanj za prihodnje tromesečje. Stanovniški oddelček ljubljanskega okrožnega sodišča je prejel nič manj kakor 1153 odpovedi. Vse veljajo za 1. maj, razen ene, ki je določena za 1. avgust.

Razumljivo je, da vlada zaradi tega ogromnega števila odpovedi velikansko razburjenje med ljubljanskimi najemniki, a v enaki meri tudi mrzlična nervoznost med hišnimi posestniki. Obojni uvidevajo, da stopa stanovanjska kriza v najakutnejši štadij in da bo do 1. maja gotovo še marsikod prišlo do konfliktov.

Glavni vzrok odpovedi je povišanje najemnine. Prizadete so v gotovem razmerju vse stranke, ki lim je odpovedano, a ostro nasprotje med raznimi najemniki in hišnimi lastniki je razumljivo sprčo dejstva, da je dosedanja najemnina nekaterim povišana od 50 na 750 Din, ali pa od 200 na 900 Din.

Grozna nesreča pod vozom

Novo mesto, 8. februarja.

Včeraj popoldne se je primerila strašna nesreča, katere žrtev je postal 27letni posestnikov sin Anton Malenšek, doma iz Kandije.

Malenšek je vozil včeraj skupaj z okoliškimi posestniki les tovarnarja gosp. Šiške z Gorjancev na kolodvor v Kandijo. Ko je okoli pol 7. zvečer peljal težko obložen voz po klancu navzdol proti Stemburju, mu je pri fotografu Dolencu privozilo nasproti več praznih vozov Malenšek se jim je hotel izogniti in je zavozil vstran, obenem pa se pogol na voz. Pri tem pa mu je nenadoma spodrsnilo.

Malenška je hip nato vrglo pod voz, ki ga je strahoto razmerasil.

Vozniki so žuli samo zamolkol krik in so v strašni slutnji nesreče takoj prihiteli na lice mesta. Potegnili so Malenška izpod koles, pri čemer se jim je nudil grozovit prizor.

Malenšek je imel obe nogi popolnoma zdrobljeni in prav tako tudi levo ramo.

Iz groznih, širokih ran je v curkih tekla kri.

Kljub strašnim poškodbam Malenšek ni zgubil zavesti. Vozniki so ga na poti proti bolnici usmiljenih bratov nesli na rokah do Sedlarjeve gostilne, kjer je Malenšek odločno zahteval, da ga prenesejo domov in ne v bolnico. Ker je bilo videti, da ranjenec ne bo dolgo živel, so ga vozniki ubogali in ga prenesli domov, kjer mu je pomoč nudil dr. Ropas.

Malenšek se je doma kmalu onesvestil, vendar se je tekom današnjega dne opetovano zavedel. Njegove poškodbe so tako težkega značaja, da je malo upanja na njegovo rešitev.

Takoj po nesreči se je zbralo v Kandiji vse polno ljudi, ki so prisostvovali žalostnemu transportu na rokah. Malenškove rane so najprej obvezali njegovi tovariši. Prizor, ko so ponesrečenca nesli tovariši z okrvavljenimi rokami in oblekami na njegov dom, je bil nad vse pretresljiv, kakor vobče vzbuja nesreča poštenega in pridnega fanta splošno sočustvovanje.

Ronarski napad ob Večni poti

Ljubljana, 8. februarja.

Ljubljana, znana sicer v državi kot mirno mesto, sedaj na zimo vendarle kar mrgoli različnih kriminalnih tipov. Tekom dneva se te vrste ptiči skrivajo po svojih luknjah, raznih zakonitih breznicah, privatnih stanovanjih in različnih žganjarnah. Na cesto si upajo šle zvečer v temi, posamezni ali tudi v družbi, ter se ogledujejo za plenum.

Med tatovi in slimihi elementi pa so tudi taki, ki še nimalo v mestu dovolj zveze. Zato ne morejo dobiti stanovanj in se tekom dne ne morejo skriti pred svojimi nasledovalci drugod kakor v gozdu ali morda

Narodni poslanec mesta Zagreba

dr. Ante Trumbić

je izrazil reprezentantu »Ufe« za Jugoslavijo g. Kleinleinu svoje zadovoljstvo na filmu

Svetovna vojna

1914 — 1918

kateri resnično ponovno oživlja one velike naše momente, od začetka vojne do konca l. 1918, ko se je nad krvavo Evropo zopet pričelo dvigati solnce Mira. Dela in Ljubezni.

Pride v kino »Ljubljanski dvor«

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Četrtek, 9.: Zaprtlo.

Petek, 10., ob 3. popold.: »Sodnik zalamejski«. Dijaska predstava po znanih cenah. Izven.

Sobota, 11.: »Nedeljski oddih« (Weekend). premijera. Premijer. abonma.

Nedelja, 12. ob 3. popoldne: »Pepelka«. Mladinska predstava. Izven. — Ob 8. zvečer: »Nedeljski oddih«. Izven.

Ponedeljek, 13.: »Sodnik zalamejski«. C.

Ljubljanska opera.

Četrtek, 9.: Zaprtlo. (Gostovanje v Zagrebu: Tri oranže).

Petek, 10.: »Zmagovalka oceana«. B. Sobota, 11.: Zaprtlo.

Nedelja, 12. ob 3. popoldne: »Prodana nevesta«. Ljudska predstava po znanih cenah. Zaprtlo.

Ponedeljek, 13.: Zaprtlo.

Mariborsko gledališče.

Četrtek, 9. ob 8. zvečer: »Orlov«. B-kuponi. Petek, 10. ob 3. popoldne: »Kar hočete«. Dijaska predstava po najnižjih cenah. Zaprtlo.

Sobota, 11. ob 8. zvečer: »Manon«. C. Prvič v sezoni.

Ljubljanska gledališka uprava in gosp. Betetto. Ljubljanska gledališka uprava nam sporoča, da je morala radi redukcij v svojem proračunu znižati prejemke tudi mojemu - pevcu gosp. Betettu in da mu je zaradi finančnih razmer moral odpuščati dosedanja pogodba. Obenem je bil gosp. Betetto pozvan, naj se zgleda pri upravniku zaradi novega dogovora.

Prva abonmentska predstava hrvatske opere »Zmagovalka oceana« bo v petek, dne 10. t. m. v ljubljanski operi za abonente rada B. Zasedba običajna.

Ljubljanska drama. »Nedeljski oddih«. V soboto, dne 11. t. m. je v ljubljanski drami enajsta premijera letošnje sezone. Upripori se komedija ameriškega pisatelja Nela Cowarda »Nedeljski oddih« (Week-end). Ta izvrstna veseliga si je v resnici osvojila svet. Nahajamo jo na repertoarju vseh gledališč v Evropi, pa tudi izven kontinenta. Režija je v rokah prof. gosp. Šesta.

Dijaska predstava v ljubljanski drami bo v petek, dne 10. t. m. ob 3. popoldne. Upripori se Calderonov »Sodnik zalamejski«. Na predstavo še prav posebno opozarjamo mladino izvenljubljanskih srednjih šol. Znižane dramske cene.

Gospodje in dame, ki so se javili za sodelovanje pri izvorni slovenski drami, naj

zanesljivo pridejo na sestanek v gledališko dvorano četrtek, dne 9. t. m. ob 8. zvečer. Komur ni znano, kje se nahaja gledališka dvorana, naj vpraša pri blagajni.

Dijaska predstava v mariborskem gledališču. V petek, 10. t. m. ob 8. popoldne se upripori Shakespeareova klasična komedija »Kar hočete« za dijake po znanih cenah (7 do 2 Din).

»Manon« na mariborskem odr. Koncem tega tedna se upripori prvič v tej sezoni divna opera francoskega skladatelja Masseneta »Manon«.

Opozarjamo na nocojšnji koncert slavnega španskega čelista Caspara Casado, ki se vrši nocoj v dvorani Filharmonične družbe (Kino Matica). Začetek točno ob 19. uri (ob 7.30). to pa zato, ker mora umetnik z brzovlakom isti večer odpotovati na Holandsko, kjer ima cel vrsto koncertov. Na programu so sledeče točke: Casado: Sonata A-dur; Locatelli: Sonata D-dur; Bach: Adagio; Laserna: Tondilla; Davidov: La Source. Pri klavirju ga Julija Mendelssohn. Prednjozja vstopnic v Matici knjižarni.

Sporod koncerta koncertne pevke gđ. Jelke Stamatović, ki se vrši v ponedeljek, dne 12. t. m. ob 8. zvečer v dvorani Filharmonične družbe. Wekerlin: Pastirski pesmi; Matl. novejši met: Lahkomelna pastirica. Cesar Franck: Procesija; Davico: Stiri orijentalne pesmi; Edina cvetka, Talisman. Večni snomin. Molitev Faure: Mesecina in Cvetka. Dupare: Vabilo na potovanje. Debussy: Zvo-

Novi davčni zakon še ne prinaša davčne enakosti

Deklaracija Kmečko-demokratske koalicije v Narodni skupščini

Zakaj koalicija ni mogla glasovati za davčni zakon. — Zakon je nezadovoljiv za vso državo, naravnost krivičen pa za prečanske pokrajine. — V nasprotju je s socialnim čutom. — Borba za resnično enakopravnost se nadaljuje

Beograd, 7. februarja.

Na današnji seji Narodne skupščine je poslanec g. Pavle Radić prečital pred glasovanjem o davčnem zakonu v imenu Kmečko-demokratske koalicije sledečo

deklaracijo:

Novi davčni zakon bi moral izenačiti neposredna davčna bremena v vsej državi in to po obliki in vsebini kakor tudi v pogledu vseh davčnih subjektov in objektov in končno v pogledu davčne osnove in davčne stopnje ter bi moral zavarovati davkoplačevalca pred samovoljo davčne administracije v splošnem, posebej pa še v pogledu odmere in iztirjevanja davkov. Vsak novi davčni zakon mora stati na višini sedanje naprednega pojmovanja in davčne tehnike ter čuvati in razvijati dosedanje kulturne pridobitve na tem polju.

Neenakost neposrednih davkov je samo ena oblika neenakosti pri prenašanju javnih bremen in zato zgolj s formalnim in stvarnim izenačenjem neposredne davčne zakonodaje še ne bi bila od daleč odstranjena neenakost razdelitve davčnih bremen v posrednih oblasteh države.

Predlog vladnega davčnega zakona je v bistvenih točkah v protislovju z vsemi temi principi in onemogoča stvarno izenačenje davkov. Zlasti pa davka na dohodek od zemljišč.

Nova zemljarina pomenja oddajo premoženja

1. V svojem končnem efektu glede zemljarine davčni zakon ne odpravlja neenakosti in neenakomernosti davčne

obremenitve, marveč jo vzakonuje in povečuje ter preprečuje s tem tudi za bodoče možnost izenačenja in enakomernosti razdelitve davčnih bremen. V težje obremenjenih krajih stopa zemljarina faktično že iz okvira davka na dohodek od zemljišč in se spreminja v davek na premoženje, izraženo v zemlji. Na tej pogrešni osnovi povišuje v končnem efektu davčne datjave od zemljišč v dobi, ko rentabilnost zemlje pada.

2. Davčni zakon jamči, da bo vsa, temu davku podvržena zemlja tudi v resnici obdavčena po enakih principih.

Nemogoče določbe o katastru

3. Novi zakon ruši obstoječi kataster, ki je sestavljen na podlagi cen, izraženih v zlatu, mesto da ga popravi in izpopolni ter da čisti katastrski dohodek izrazi s pomočjo pravičnega multiplikatorja v svoti, ki bi odgovarjala podobnim cenam poljskih pridelkov.

4. Namesto katastra na podlagi cen, izraženih v zlatu, določa novi zakon samovoljno oceno na podlagi neustaljenih cen iz leta 1925/26 izraženih v sedanjih valutah kateri še ni osigurana stabilizacija na zlati pariteti.

Dvojna mera za srbijanske in prečanske pokrajine

5. Zakon predvideva v pokrajinah s čistim katastrskim dohodkom t. i. na Hrvatskem, v Voivodini in Sloveniji, novo kategorijo srezov ki je zasnovana na neznanih principih odvisna od samovoljne nepreračunljive administrativne komisije ki bo poslovala po neznanem postopku in kateri ne bo moglo kontrolirati. To se bo vršilo brez vsakega sodovanja predstavnika do-

ličnega kraja in bo s tem v teh krajih tudi onemogočena vsaka pritožba, dočim bo postopanje pri sestavi začasnega katastra v Srbiji določa drugačno.

6. Ta vrhovna davčna komisija bo načeloma imenovana s strani vlade do zaključka poslov, torej eventualno dosmrtno z neomejeno oblastjo in bo uradnovala po neznanem postopku in brez možnosti korektur potom priziva. Pokrajine s čistim katastrskim dohodkom ne bodo imele nobenega vpliva na sestavo te komisije.

Usodna površnost določb o zemljarini

7. Princip in okvir novega katastra in način pri njegovi sestavi, ocena bonitete zemljišča itd., delokrog in kompetenca komisije principi pri določitvi čistega katastrskega dohodka principi za določitev začasnega popisa zemljišč v krajih, kjer še ni katastra (glede površine, vrste obdelovanja in kakovosti zemlje), ti principi niso nikoli zakonodajno, marveč se prepušča vse to naknadni uredbi finančnega ministra. Ker sta odvisna od tega praktična izvedba in efekt samega izenačenja, bi se bili morali principi, postopki, okvir in garancije zakoniti v samem zakonu o izenačenju neposrednih davkov, ker se bo na ta način lahko zakon vedno in brez kontrole izgiral.

Možnost strankarskih zlorab

8. Zakon je sestavljen izključno po fiskalnih principih in ne štiti davčnih obveznikov pred samovoljo administracije in to zlasti ne glede odmere in iztirjevanja davkov, s čimer široko odpira vrata zlorabam v strankarsko-politične svrhe.

Nesprejemljiva načela novega zakona

9. Davčne stopnje so v glavnem previsoke, dopolnilni davek pri zemljarini pa je bil določen na slepo, minogrede in celo brez določitve temeljne davčne stopnje za zemljarino.

10. Priprave za odmero davkov se prevale v večini slučajev na občine in na njihove stroške se bo davek tudi večinoma pobiral.

11. Vladna definicija čistega katastrskega dohodka je občutno nepopolna in zato elastična ter je nekoliko točnejše specifičirana samo za pokrajine, kjer še ni katastra. S tem se omogoča neenako izvajanje zakona v raznih pokrajinah.

12. Mesto dosedanje dohodnine ustvarja zakon pogresivni dopolnilni davek za vsako davčno obliko posebej in v različni višini s sorazmerno največjo obremenitvijo zemljarine. Tak progres nasprotuje duhu in besedilu ustave ter zadene socialno-ekonomsko najslabše.

Najbolj bodo udarjeni gospodarsko šibki sloji

13. Male hišne posestnike, kojih hiše v prvi vrsti služijo za stanovanja lastnikov, predloženi zakon glede hišnega davka izenačuje s hišnimi veleposestniki v velikih mestih. S pomočjo ozko-srčne definicije pojma kmetovalec so izločeni od oprostitve od hišnega davka oni številni kmetovalci, ki so prisiljeni, da se poleg kmetijstva bavijo tudi z drugim pridobitnim delom.

14. Pridobitina je naperjena proti malim obrtnikom in malim podjetnikom sploh, ker ne priznava temu stanu niti najmanjšega eksistenčnega minimuma. S svojimi visokimi stopnjami, ki gredo preko dosedanjega davka ubija malo in srednje produkcijo. Zato ta zakon ni samo protikmečki, nego tudi protidejavski, skratka antisocialen in do skrajnosti izkoriščajoč.

15. Uslužbeniški davek ne odgovarja našim socialnim načelom. Eksistenčni minimum je nezadosten in je poslabšan z naknadnimi določbami baš za socialno najslabše sloje. Izvedba uslužbeniškega davka bo komplicirana in draga ter bo zadela predvsem one pokrajine

naše države, ki jih zastopa Kmečko-demokratska koalicija.

16. Zakon popolnoma pušča v nemar samouprave. Z visokimi stopnjami določa konzumira davčno moč vse države, tako da bodo ostale samouprave brez davčnih virov.

17. Vlada doslej ni ničesar storila za izenačenje in za sanacijo finančne uprave. V tem vidimo dokaz, da se hoče podaljšati dosedanja devetletna praksa, da se davčni zakon strogo izvaja samo v onih pokrajinah, ki jih mi zastopamo.

Zahteve Kmečko-demokratske koalicije

Zahtevajoč torej najodločnejše resnično in faktično izenačenje davčnih bremen, enak postopek in garancije, da bodo obdavčeni vsi davčni objekti, da se bo ocena vršila po enakih načelih in končno garancije, da se davkoplačevalca zaščiti pred samovoljnim iztirjevanjem in odmero davkov. — moramo glasovati proti predloženi zakon-skem predlogu o navideznem izenačenju davkov ker ta zakon sploh ne izenačuje, marveč pod krinko izenačenja v resnici samo uzakonjava neenakost brez možnosti pritožbe, ki bi nudila garancije za objektivno rešitev.

Iz vseh teh razlogov še enkrat zahtevamo: da se ta zakonski predlog vrne odboru v svrhu izboljšanja in se nato v najkrajšem času znova predloži Narodni skupščini.

Borba za resnično enakopravnost se bo nadaljevala

Če pa se to ne zgodi in če se ne jamči izključitev vsake samovoljnosti in možnosti izigravanja popolnega davčnega izenačenja, ne bomo in ne moremo smatrati vprašanja izenačenja davčnih bremen s tem vladnim zakonskim predlogom za rešeno, marveč ga bomo smatrali še nadalje za najbolj perečo in bomo z vsemi sredstvi nadaljevali borbo za popolno in brezizjemno enakost, garancije za izenačenje in trajno enakomerno razdelitev davčnih bremen kakor sploh za popolno enakopravnost brezizjemno vseh državljanov naše države na polju javnega življenja in celokupnega gospodarstva.

Domače vesti

Šesta številka

„Življenja in sveta“

Prihodnje dni se bo razposlala naročnikom „Življenja in sveta“ šesta številka naše ljudske revije, ki se je — kakor pravi številko naročnikov — slovenskemu čitatelju občinstvu zelo priljubila.

Šesta številka se predvsem spominja jubileja slovečega francoskega pripovednika Julesa Vernea. Prinaša poglavje iz fantastičnega romana „Dva set tisoč milj pod morjem“. Poglavje je zase zaključena povest, napeto čtivo, ki nas vodi na morskno dno z njega strahotnimi skrivnostmi in lepotami.

Pod zaglavjem „Tajne življenja“ so izšli trije zanimivi članki o tako zvanih „okultnih“ pojavih. Prvi opisuje obisk pri največjem spiritsističnem mediju naših dni Mariji Silbertovi, drugi tolmači čitatelju doslej neumljiv pojav, da nekateri uganajo vsebino zaprtih pisem, tretji pa ga seznanja s konkurantom Terezije Neumannove, rudarjem „čarovnikom“ Dieblom.

Fran Govekar objavlja povodom 60 letnice Franje Tavčarjeve marsikako zanimivost iz življenja stare Ljubljane in pa ljubezensko korespondenco med Franjo Tavčarjevo in pokojnim pisateljem dr. Ivanom Tavčarjem.

Članek g. Senzinova „Kako sem prišel na rob sveta“ nam pripoveduje o življenju v najskrajnejši vasi na severu, na koncu Sibirijske. Zanimivo in ekzotično potovanje!

Zaključuje se prispevek o življenju jugoslovenskih mornarjev, ki je že v peti številki zamikal slehernega čitatelja.

Kratek popis ognjenika Krakatau, ki je začel pred dnevi bruhati, nam kaže daljni svet Jave in Sumatre.

Prirodopisnega značaja je kramljanje Vlad. Kapusa o „Rjavi skali in njenih gostičih“, ki opisuje konec zime in prvo pomlad v jazbečevem prezimovališču.

V tej številki je začela izhajati daljša izvirna povest „Pošastno krdelo“. Pisec nas vodi v leto 1940., ko je izbruhnila druga svetovna vojna. V poglavju „Maškerada s plinskimi maskami“ prikazuje razmere v velikem jugoslovenskem mestu tik pred izbruhom vojne, v drugem poglavju „Satanov krohot“ pa prisostvujemo pogovoru med vojaškim poveljnikom in znanstvenikom o načini pripravljanja voje. Povest bo opisovala strahote kemične vojne in bo zanimala slehernega čitatelja, saj bodo znanstveni podatki zaviti v fantastično pripovedovanje.

„Življenje in svet“ se še lahko naroči in dobe novi naročniki vse letošnje številke. Celoletna naročnina znaša 60 Din polletna 30 Din in četrletna samo 15 Din. Ne pozabi, da se dobi za 15 Din 384 strani peštreza, zabavnega in poučnega čtiva z ilustracijami v različnih barvah!

„Življenje in svet“ se naroča pri upravi v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

* Značajan uradnik. Pred tednom dni je od ministrstva prišel v Mostar naogel na se silo izterjal zaostali prispevek za okrajne pomožne fonde. Ker po selih Hercegovine vlada velika beda ni nikdo mogel plačati svojega zaostanka. Šef fonda je vsled tega odredil da se pri dolžnikih izvrši ružben. Ko so se seli na pol goli sestrastani oglašali pri šefu fonda podobni živim okostniakom ter prosili hrane je šef Stojčić na svojo odgovornost ustavil ružben, obvestil o tem ministrstvo in dal svoje službeno mesto na razpolago.

* Napredovanje v davčni službi. Za višje davčne upravitelje v I skupini II kategorije so imenovani Josip Stijević pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani Anton Štepić pri davčnem uradu v Mariboru Jakob Drol pri davčnem okrajnem oblastvu v Ljubljani Perdo Prelog pri davčnem okrajnem oblastvu v Murski Soboti Jožef Pern pri davčnem okrajnem oblastvu v Ljutomeru Martin Zorman pri davčnem okrajnem oblastvu v Ptutu Martin Kovic pri davčnem uradu v Ormožu in Ignaci Perharc pri davčnem uradu Ljubljana. okolica.

* Z zagrebskega vseučilišča. Na tehnični fakulteti zagrebske univerze je pri profesor ski stolici za elemente strojev ter prenosila in dvigala (profesor inženjer Bonceli) iz praznjenega mesta asistenta-inženjeria strojništva. Informacije daje dekanat tehnične fakultete.

* Kulturno-historična razstava v Dubrovniku. Povodom jubilarne prošave desetletnice ujedinenja je bila priektrirana v Splitu velika dalmatinska reprezentativna razstava. Za razstavo so se že vršile priprave. Sedaj pa se doznava da se razstava ne bo vršila v prvi vrsti zaradi tega, ker se ni mogel doseči sporazum z drugimi dalmatinskimi mesti. Pač pa priredi Dubrovnik svojo kulturno-historično razstavo. Ki se otvori v letošnjem poletju.

Veliki pustni Karso

»SLAVCA«

19. II.

Union

* Sprejem kandidatov II. pehotne podoficirske šole prestolonaslednika Petra v Bileću (Hercegovina) sprejme dne 1. mala mladeniči kot kandidate in obiskovalce imenovane šole. Kandidati-mladeniči ne smejo biti mlajši kot 17 in ne starejši kot 21 let. Mladeniči dobijo vsa potrebna polasnila pri svojih občinah. orožniških postajah pri šolskih nadzornikih in pri vseh vojaških komandah.

* Ljubljanski tehnik v Beogradu. V Beograd je prišla skupina 30 slušateljev tehnične fakultete ljubljanske univerze. Predvčerajšnjim so si ogledali vodovod na Belih vodah ter proučavali njegove instalacije.

* Zabranjen albanški list. Naše ministrstvo za notranje zadeve je zabranilo razpečevanje albanškega emigrantskega lista »Oran Škipine«, ki izhaja na Dunaju.

* Zdravje pesnika Vohovića se je zboljšalo. Iz Dubrovnika se brzojavno poroča, da je pesnik Ivo Voinović srečno prestopal krizo in da je nastopilo zboljšanje njegovega zdravja.

* Smrtna kosa. V Ljubljani je umrla včeraj po daljšem trpljenju gđ. Marjanca Zorčeva. Pogreb bo jutri ob 16. uri iz

mrtvašnice splošne bolnice. — V Stepanji vasi je umrla včeraj po daljšem trpljenju g. Marija Babškova. Pogreb bo jutri ob 16. uri iz hiše žalosti št. 7. na domače pokopališče. — Pokojnica blaž. spomin, prepajče. — V Meži je umrl včeraj po dolgem bolehanju v starosti 56 let posestnik in lastnik g. Vinko Jamnik. Pogreb bo jutri ob 11. uri iz hiše žalosti na pokopališče v Sv. Janžu. Pokojnim blaž. spomin, preostalom n.š. iskreno sožalje!

* Pustna številka novega ljubljanskega humorističnega lista »Škovirja«. Preletimo V nekaj dneh bo izšla druga številka novega humorističnega lista »Škovirja«, s številnimi uspešnimi ilustracijami, katerih del se nanaša na predpustno plesno sezono. Ilustracije bo imela ta številka še več kakor prva in bo tudi po vsebini pestrejša od prve. Listi prikazuje ž. z drugo številko napredek, ki bo tem večji, čim več bo naročnikov, ki na pri tehtanju naročnine (2 Din četrtletno itd.) mislijo na to, da more biti list dober le, če za dobro vsebino tudi kaj žrtvuje. Lahko garantiramo da se pri čitanju »Škovirja« ne bo nihče dolgočasil. — Končno pa, zakaj bi tudi Slovenci, ki skoro nimamo analfabetov ne mogli omogočiti življenja vsaj enemu humorističnemu listu! Naročite se torej! Prvih števk je še nekaj na razpolago. Naroča se na naslov: Uprava »Škovirja« Rožna dolina Cesta II-18 p. Vič pri Ljubljani.

Necoj bo v Unionu špas

h natakarijem mi gremo v vas

oni ravni znajo z gosti, zabave tamkaj bo zadosti: prijetna godba valčkov čar in vsak bo našel pravi par; jedače dobre, krasno vino — o, to bo fino fino fino... Zato necoj mi vsi zares skočimo v Union na ples!

* Pegavi legar v sodnih zaporih. V zaporih sodnega stola v Zagrebu se nahajata že nad dva meseca Bara Baretičič in Anela Vučelovski. Ugotovilo se je da sta obe oboje pod sumljivi znaki pegastega legaria. Prepelani sta bili takoj v bolnico za nalezljive bolezni, kjer se je dognalo, da sta obe kaznenki zboleli na pegastem legariu. Mestni fizikat je vse potrebno ukrenil da se bolezen ne razširi. Kako se je pe gavec zanesel med kaznenice, ni mogoče ugotoviti.

* Strašna smrt pastirice. V gozdu pri Popovljanih v dubrovniški okolici so našli predvčerajšnjim mrtvo selsko pastirico Kato Slade, staro 26 let. Kakor navadno se je jutraj podala na pašo. Ker se do večera ni vrnila, so jo domači šli iskat. Po dolgem iskanju so jo našli mrtvo pod skalo, težko nad 500 kg. Na brže se je s hriba odtrgala skala ter ubila pastirico.

* Dvojni samomor v zagrebskem hotelu. V znani zagrebski hotel »Esplanade« je prišel v ponedeljek zvečer mlad človek skromno oblečen ter naročil sobo za-se in za svojo sestro. Potem je odšel zopet na ulico in se kmalu vrnil z mlado gospodično. Naročil je pero in tinto ter pol litra vina v svojo sobo. Izlavlil je obenem, da v terek opoldne odpotuje v Samobor. Ko je naslednjega dne opoldne sobarica prišla pospravljati, je našla sobo še zaklenjeno. To je bilo tembolj sumljivo, ker je nekoga gospa iz sosedne sobe izlavlila, da je dondole slišala iz one sobe zamolkla udarca. Ko je hotela osobje siloma odprlo vrata, se je navzočim nudil grozen prizor. Mlad človek in gospodična sta ležala mrtva s prestrelje-

nimi senci. Poleg njega je ležal revolver. Po njem položaju se domneva, da se je deklka vlegla na divan; on se je vsedel poleg nje in ji z desnice pognal kroglo v glavo. Potem je sprožil revolver proti sebi in se zgrudil na tla. Vsem je bilo takoj jasno da gre za dvoje samomor. Kmalu je prišla policijska komisija, ki je opravila službeni posel in prevzela štiri pisma, ki jih je našla na mizi. Polica je dognala, da je on Mirko Jurak, inkasator električne cestne železnice, ona pa Mićka Novak. V pismih izlavlja, da je motiv samomora nesrečna ljubezen in nemožnost, da se poroči. Jurak je bil namreč oženjen in oče dveletnega otroka. Na električni centrali so izjavili, da je bil Jurak pošten človek. Jurakova mati se je onesvestila, ko je zvedela, kaj se je zgodilo.

* Smrt pod ruševinami lastne hiše. V Novem Sadu se je predvčerajšnjim pripetila črna nesreča. Mesar Mladen Strečević iz Daranija je s pomočjo treh delavcev podiral svojostaro hišo, ker je nameraval spomlad priči z gradnjo novega poslopja. Nenadoma se je zrušil neki obok na Strečevića, katerega so mrtvega odkopali izpod ruševin.

* Usoda parobroda »Avala«. Kakor smo nedavno poročali, se je pri Ziarinu ob dalmatinski obali vsled eksplozije cianamida potopil parobrod »Avala«. Kakor se je ugotovilo, je ladje nad 75% poškodovana in neuporabljiva. Nadaljnja reševalna dela so bila ustavljena. Ladja je bila zavarovana za 600.000 Din pri banki »Slavija«. Kapetan Parić in en mornar s krova se nahajata v težkem stanju v bolnici. Kurjač je na kose raztrgan odletel v zrak.

* Aretacije zaradi komunističnih plakatov v Osijeku. V raznih delih mesta so bili dne 7. v Osijeku nalepljeni komunistični

plakati. Izvršenih je bilo pri komunistih mnogo hšnih preiskav. Kakor se doznava, so bili aretirani trije znani komunisti, med njimi tudi občinski odbornik Edo Tir.

* Ubežni bančni ravnatelj. Bivši direktor Srbske kreditne banke v Mostariju, Izidor Bilić, ki je s svojimi malverzacijami popolnoma uničil banko in jo spravil v konkurz, tako da je silno oškodovanih mnogo uglednih mostarskih rodbin, ki so imele pri banki vložene svoje prihranke, je pobegnil neznan kam. Domneva se, da je odpotoval v Francijo. Za njim je bila izdana tirafica.

PRAVI „FLORIAN“ izdeluje samo

tvrdka E. JERAS in DRUG, Ljubljana, Dunajska cesta 33.

JE NAJBOLJŠA ZELODČNA GRENCICA

Pazite na firmo, ki je označena na vsaki steklenici s pravim FLORIANOM.

* Dva volka pobegnili iz zoološkega vrta v Maksimiru. Iz Zagreba poročajo, da sta pred dobrim tednom pobegnili iz zoološkega vrta v Maksimiru dva volka. Eden volkov se je celih šest dni zadrževal okrog maksimirskega streljšča. Volčje stopinje je najprej opazil nadzornik streljšča Pero Mustač, ki se je takoj spravil na lov in ustrelil volka predvčerajšnjim zvečer. Kam se je izgubil drugi volk, se še ni ugotovilo. Zoološki vrt trpi zaradi izgube obeh volkov vredno lepih eksemplarjev, precejšnjo škodo.

* Izredni občni zbor. Društva učiteljev glasbe za Slovenijo se bo vršil v Ljubljani dne 17. februarja ob 20. v zadnji sobi Narodne kavarne.

Danes svečana premijera

velefilma

OB ZORI

(Sonnenaufgang — Sunrise)

Triumf slavnih imen

Sudermann, Murnau, O' Brien, Gaynor.

«OB ZORI» je bil vespovsod svetovni dogodek prvega reda.

Kaj pravi svetovni tisk?

Remek delo prve vrste,

B. Z. am Mittag:

Najboljši in najpopolnejši film svetovne produkcije.

Neue Berliner 12-Uhr Zeitung.

Film, katerega mora videti vsakdo.

Berliner Nachtausgabe.

Ganljivo, a vendar popolnoma istinito!

Deutsche Allg. Zeitung:

Danes samo 2 predstavi ob 4. in 9. — Predprodaja vstopnic od 10. do pol 1. in od 3. naprej.

Pri vseh predstavah svira pomnoženi orkester za to vedomo posebno naštudirane komade. — Naročite takoj vstopnice osebno ali telefonično v

Telefon 2124

Elitnem Kinu Matica

Iz življenja in sveta

Fotič,

delegat Jugoslavije pri Društvu narodov, je izročil skupno s českoslovaškim in rumunskim zastopnikom v Ženevi protestno noto glede monošterske zadeve.

Skrit jezuitski zaklad

Koncem 18. stoletja so imeli jezuiti na ozemlju današnje Bolivije, ki je tedaj kot Zgornji Peru spadala pod špansko oblast, obširne zlate in dijamantne rudnike. Izkoriščali so jih s pomočjo indijanskih sužnjev, pridobljeno bogastvo pa so vporabljali za širjenje svojega reda v Evropi.

Španska vlada je hotela imeti od teh rudnikov svojo korist in je zahtevala od jezuitov izvestni delež kot pristojbino za rudniško koncesijo. Enajst let so trajala pogajanja med špansko vlado in jezuiti, dokler se niso Španci naveličali in pogladi očete jezuite čez mejo. Vlada je mislila, da se bo na ta način polastila ogromnih zakladov, ki so se v teku enajstletnega pogajanja nakopičili po božnim eksploatacijskim.

Prebrisani jezuiti pa so pred odhodom poskrili zaklade v opuščene rudniške rove ob reki Sacamboyu. Načrt teh rovoj je eden izgnancev, pater Gregorio, izdal svojemu bratu, ki je bil prefekt v mestu Callao. Ta ga je zapustil svojemu sinu, kasnejšemu predsedniku republike Peru. Hči predsednika je izročila prepis teh načrtov Angležu Ceci-

lu Hubertu Prodgersu, z naročilom, da preišče, kaj je na stvari. Prodgers je začel z izkopavanjem l. 1926 in je izkopal srebrno razpelo in skrinjico s pergamentom, kjer se grozi s prokletstvom vsakomur, ki bi nadaljeval izkopavanje.

Prodgers je bil toliko nepreviden, da je o tem prokletstvu pripovedoval domačinom, ki so nato odpovedali delo. Raziskovalec namerava nadaljevati delo z evropskimi delavci in je v ta namen ustanovil delniško družbo, koje delnice se v Londonu pridno podpisujejo. Zaklad je vreden baje 2 milijona angl. funtov. Od tega dobi lastnik zemljišča 25%, ostanek pa delničarji, ki se jim obeta na vsako delnico po 5 funtov matna dividenda 750 funtov.

Ekspedicija v vseмирje

Ob stoletnici rojstva Julesa Vernea, ki je predvideval možnost poleta na mesec in o tem tudi spisal zanimivo knjigo, je to vprašanje zopet postalo aktualno. S temi načrti se že dlje časa resno bavijo razni astronomi in letalci, ki jim naša zemlja za raziskavanje in rekorde ne zadostuje več.

V tem pravcu sta najbolj napredovala profesorja W. Godard, član Smithovega instituta v Ameriki in profesor Oberth v Nemčiji. Pri načrtih slednjega sodeluje francoski letalec in astronom Vaulier, pomoč pa je obljubil tudi letalec in graditelj zrakoplovov Udet.

Znana francoska graditeljica aeroplanov Ensaunt-Pelterier in André Hirsch sta podarila francoski astronomski družbi 5000 frankov kot nagrado za najboljšo učenlaško delo o problemih poleta v vseмирje.

Odbor, ki bo ocenil taka dela, je sestavljen iz najodličnejših osebnosti današnjega učenlaškega sveta Francije in priča, da se Francozi silno resno bavijo z idejo, ki jo je sprožil Jules Verne.

V tem odboru so zastopani: Soreau, predsednik društva francoskih inženjerjev, Maurain, dekan francoske univerze, profesor Rosny z Goncourtove akademije, Jules Bailaud Belot, podpredsednik astronomskega društva Francije, dalje general Ferrier in trije člani fran-

coskega instituta Deslaudres, Urbain in Fabry ter ravnatelj strasbourške zvezdarne Exlangon. Gre tedaj očitno za podjetje čisto resnega značaja.

Anekdote o Julesu Verneu

O Julesu Verneu, katerega stoletnica je bila včeraj, pripovedujejo, da ni mnogo potoval. Nekoč ga je obiskal znanec ter ga je vprašal: »Kako je to, da sedite vedno v Parizu in da si vendar izmislite toliko mičnih potovanj po svetu?«

»Jaz ne potujem?« se je začudil Jules Verne. »Ko bi vi vedeli, koliko sveta prebrodim s svojo jadrenico.«

»Vi imate jadrenico? Še nikoli nisem slišal o tem,« je odvrnil obiskovalec.

Jules Verne se je nasmehnil in rekel: »Moja jadrenica je — moja fantazija.«

Nekoč so vprašali pisatelja: »Kaj pišete sedaj?«

»Trenutno ničesar, ker konstruiram mostove.«

»Bože moj, saj vendar niste inženjer!«

»Poslušajte,« je rekel Verne, »često-krat se porode v človeških možganih misli, ki pomenjajo začetek novega dela. Lahko je najti sklep, toda zvezati obojaka s solidnim mostom dogodivščin, to je veliko pesnikovo delo. In zato gradim jaz mostove.«

Prapodoba angleškega gentlemana Phileasa Vogga, katerega je poslal Jules Verne na potovanje okrog sveta v 80 dneh, je bil neki v Parizu živeči Anglež, katerega je spoznal Verne čisto slučajno. Anglež je bil bogat in je imel navado rešiti vsako svojo opravilo v rekordnem času. Če se je n. pr. peljal iz Pariza v Versailles, je v ta namen nadel posebne vrste poštni voz, ki je trikrat med potoma izpregel in menjal konje. To dejstvo je dalo Julesu Verneu vzpodbudo, da je poslal moža na potovanje okrog sveta.

Hatvany

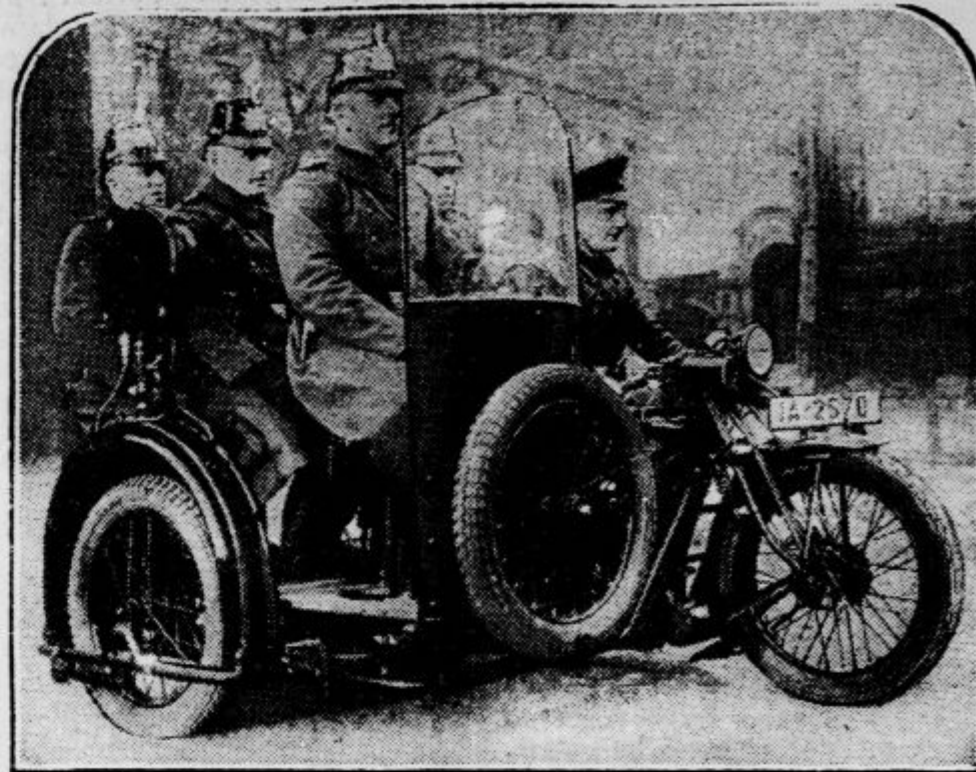
V evropskem časopisu se bere zadnje dni pogostoma ime Ludovika Hatvanyja, ki je bil v Budimpešti obsojen na 7 let ječe in na 5 milijonov Din denarne globe — radi klevetanja madžarske države pred svetom.

Kdo je Ludovik Hatvany? Pred vojno je bil znan madžarski mecen in podpornik umetnikov. Po njegovi zaslugi je prišel do veljave veliki madžarski liriki Andrej Ady. Toda Hatvany ni samo podpiral književnikov, ampak se je tudi sam bavil z literaturo.

V nasprotju s tradicijami svojih prednikov se je Hatvany odločil sukati p. ro, ki mu pa ni bilo posebno poslušno. Širom Madžarske so ga poznali kot literarnega gentlemana. Ustanovil je revijo »Nyugat«, katero je dolgo časa vzdrževal. Ta revija je prinesla v madžarsko slovnost opohalen preokret.

Hatvanyeva misel pa je bila, da je prekoračil krog literature in se je začel pečati s politiko. Zvezal se je s Karolyjem, kar je postalo ugodno za njegovo nadaljnjo življenje. Ko so na Madžarskem prišli na krmi komunisti, so vrgli Hatvanyja v ječo. Po je nastopila reakcija, je moral zbežati na tuje. Na Dunaju se je etabliral kot časnikar in je pisal v časopis »Die Zukunft«. Njegovi sestavki, ki o izšli v tem listu pod značko Jövö, so postali zani usodni. Madžarska vlada ga je očitno obrekovanja in zasramovanja in ga je sedaj ko se je vrnil iz emigracije, postavila na zatožno klop pred sodnike.

Ko je Hatvany pisal svoje članke na Dunaju pač ni mislil na to, da pride enkrat dan obračuna, ampak madžarska vlada, ki ima povod volune in brnide, je vsak ostreš ali neprevidev izraz zabeležila in se je nad avtorjem maščevala. Proces je bil kratak in oster, obsodba Hatvanyja pa je odjeknila širom Evrope in če ne bodo protesti evropskih civilizirancev nič zalegli v reakcionarni madžarski deželi, bo moral mož presedeti celih sedem dol-

Nemška policija na motociklu,

tako zvani »Oberfallkommando«, ki posreduje v nujnih slučajih.

gih let v ječi. Mogoče pa bo pritožba njegovega zagovornika le kaj zalegla ter bo madžarska vlada pod pritiskom evropske javnosti odredila revizijo trdosrčne sodbe.

Golšavost pojema

Lani se je vršila v Bernu konferenca, na kateri se je razpravljalo o uspešnem pobujanju golšavosti. Posvetovanja so se udeleževali najslavnejši specialisti iz Evrope. Amerike, Azije in Afrike.

Zdravniki so porabili največ časa za debato o vprašanju, kakšen vpliv ima na golšavost z jodom pomešana kuhinjska sol. Jod sam namreč ni vedno zdravilno sredstvo in napravi čestokrat več škode nego koristi. Strokovnjaki so posvetili temu vprašanju vso pozornost in so stvar pretehtali z vseh strani. Prišli so do zaključka, da učinkuje jodirana sol blagodejno in so sklenili tako sol priporočiti v vseh krajih, kjer se golšavost splošno pojavlja.

Uspehi zdravljenja se že kažejo. V avstrijskih alpskih deželah, ki nimajo dobre pitne vode, je golša vsakdanja prikažen. Kdor je ni mogel ali hotel trpeti, je moral v prejšnjih časih pod operacijo. Zdaj tudi število operacij pada. Posebno pri deci se opaža, da je v doraščajoči generaciji manj golšavih otrok kakor jih je bilo v prejšnjem rodu. Sredstvo, ki omejuje golšavost, je v tem primeru jodova sol, ki je storila, da je golšavost ponekod nazadovala za celih 40 odst. Profilaška z jodom je torej uspešna, a tudi enostavnejša in varnejša od operacijskega noža.

Pred približno desetimi leti se je govorilo o golšavosti kakor o zlu, ki nastopa pot skozi evropske dežele. Danes se nam je ni več bati. Morda je k razširjenju golšavosti pripomogla tudi sla-

ba prehrana v svetovni vojni. Vsekar pa je dozdevne epidemične golšavosti že konec. V približno petih letih se bo pokazalo še očitnejše nazadovanje te bolezni. So evropska mesta, ki prodajajo mesto kuhinjske soli z malimi izjemami le jodovo sol in tam so uspehi borbe proti golšavosti naravnost sijajni.

Kateri poklici so najbolj podvrženi raku?

Neki londonski list prinaša statistiko obolenj na raku glede na poklice. Podatki se zaenkrat omejujejo samo na Anglijo.

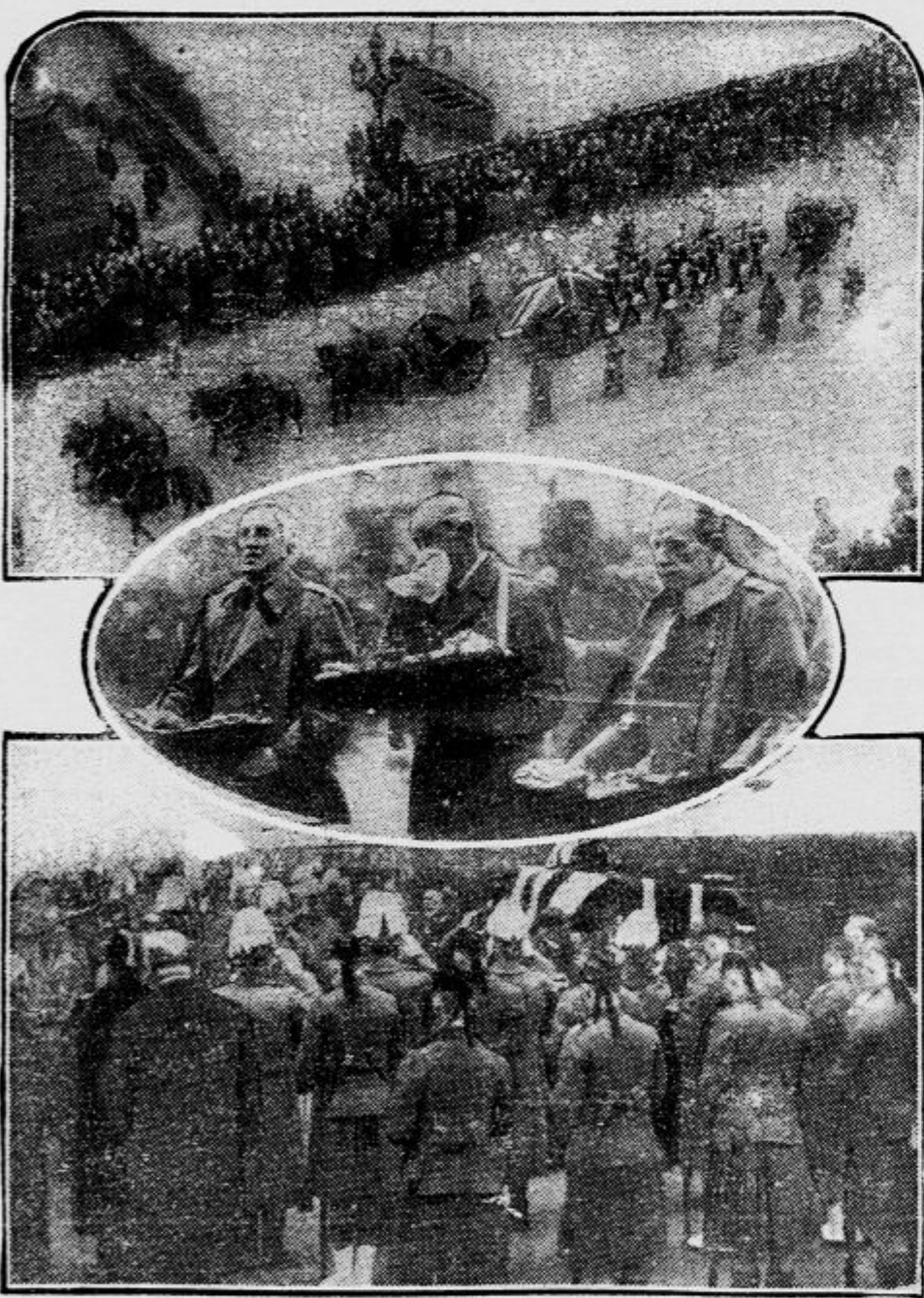
Najbolj so podvrženi obolenju na raku steklarji in rudarji, slednji posebno zategadelj, ker delajo v nečistem zraku pod zemljo in morajo čestokrat prenašati visoke temperature.

Nasprotno se je pokazalo, da so pred rakom najbolj zaščiteni poklici: svečniki, fotografi, mizarji. Ostali poklici so v sredi med obema ekstremoma, niso torej niti posebno izpostavljeni obolenju, niti se smejo nadejati, da jih bo bolezen obzirno poštedila.

Deložacija maršala Joffreja

Ne le mi navadni smrtniki, tudi slavni ljudje, tudi možje dneva so primorani občutiti skopost stanovanjske mizerije! V Parizu gode iz stanovanja maršala Joffreja, velezaslužnega vojskovodjo, Joffre ni bogataš in živi skromno od pokojnine, katero mu plačuje država. Z velikimi deli je koristil samo svoji domovini. Nase je poznal; in glej, tudi njega je doletela nevhvaležnost sveta!

Stanovanje v Parizu, Rue Pompe 115 mu je bilo odpovedano. Odpovedano

Pogreb angleškega maršala Haiga.

Zgoraj: žalni sprevod; v medaljonu: nosilci maršalovih odlikovanj; spodaj: prenos krste na kolodvor Waterloo v Londonu.

Paul Sinisty:

Samomor

Roza Marinova je stala pred zrcalom. Popravljala si je lase in je govorila svojemu ljubimcu:

»Saj sem ti rekla, dragec, da se zaradi takih malenkosti ne ubijamo... Pomisli, kako banalno bi bilo to in kako nezmislivo! Kar je, je! Usoda zahteva od naju, da se razideva. Ne pozabi teh dveh let, ki sva jih preživela v ljubezni! Vidiš, dve leti sem ti bila nežna in pokorna prijateljica... Kaj ne, da ne boš pozabil teh dveh let?«

Pierre Dollier je razburjen korakal po sobi. Roza se je bila medtem oblekla in ga je motrila z zaskrbljenim pogledom. Potem je skomignila z rameni: »Vidiš, odkrito ti povem, da nisem vredna take žrtve. Da bi se kdo ubil zaradi mene — blazna misel! Slučajno sva se bila srečala, spoznala se, ugajala sva drug drugemu... In sva vedela, da to znanje ne bo trajalo vso večnost — ker večnosti na tem svetu vobče ni. Jaz sem na primer vedela, da pride dan, ko se razstaneva. Tako je vedno v življenju...«

»Če me ti ostaviš,« se je trdovratno in svojevoljno vmešal Dollier, »se ubi-

jem... Brez tebe mi ni več do življenja!

»Besede, besede, besede...«

»Morda besede — a ne pri meni, ki sem te ljubil in te še ljubim. Roza, jaz ne prenesem te izgube!«

»Smešno!«

Dollier je potegnil iz žepa revolver. »Prosim te, da mi prihraniš neumnost! Vse to je sama komedija. Vedi, da se tvojih groženj ne strašim. Ko bi le vedel, kako si ta trenutek pred menoj majhen in smešen. Ti nisi niti mož, kaj šele junak!«

Pierre Dollier se je z obema rokama prijel za glavo. Roza pa se mu je rogala dalje:

»Kdor misli izvršiti samomor, ne oznanja tega z velikim bobnom po svetu. Ali te ni sram škandala? Junak umre kot kavalir — požene si kroglo v glavo in ne zine besedice. Kaj bi delal hrup v vsej četrti zaradi enega življenja! Zaradi življenja, ki morda ničesar več ne pomeni! Prosim te, prihrani mi vsaj to sramoto. Jaz nočem dati policiji pojasnil o tebi.«

Pierreove roke so se pobesile.

»Prav imaš. Obračunal bom s svojim življenjem, kadar bom sam. In zdaj lahko greš. Z Bogom!«

»Z Bogom! In ne umišljaj si, da mi bo

tvoja grožnja kratila spanec. Jaz ostanem mirna.«

Roza je odšla. Pierre je krčevito zaplakal in se je spustil v naslan ač. Ljubil jo je, blazno ljubil! In v tem obupu, ki se ga je lotil sedaj, je čutil, kako mu postaja življenje orez Roze pusto in prazno. Roza Marinova mu je bila vzele vse, kar je imel: srce, energijo, dušo, se misli mu je ukradla. Ljubimkanje je strašna stvar! Igraš se z bitjem, ki ti včeraj ni pomenilo nič, igraš se, uživaš, konec pa postane tragičen.

Dollier je prijel za samokres in se je tiho pridušil: »Videla bo, da nisem glumil te igre. Izvršil bom svoj namen!«

Sedel je k mizi in ji je napisal pismo. Najprej ji je očitil, da je ona kriva njegove nesreče, da ga ona tira v smrt. Glava mu je gorela, a pisal je dalje in dalje. V mislih je čital svoje besede: »... Ko boš imela v rokah to pismo, me ne bo več med živimi. Rogala si se mojim čuvstvom — zdaj presodi, ali so bila iskrena ali ne...«

Pismo je odnesel sluga. Ukazal mu je, naj stopi z njim takoj na pošto. Ogledoval je samokres in mislil na blagodejno kroglo, ki ga bo rešila zemeljskih težav.

Razmišljajoč o minljivosti vsega posvetnega pa je izprevidel, da mora še

marsikaj urediti. Treba je bilo napisati nekaj pisem, povedati, kaj ga žene v smrt. Naslovil je poslovilna pisma na svoje prijatelje, sestavil oporoko, jo zapечатil in ji priložil svo krstni list. Bogme, jedva 25 let mu je bilo, pa ga je že gnalo v deželo onkraj groba. Vendar se je tolažil: samo ne sentimentalnosti! Le ne kleniti! Tako ne umira junak!

Na pisalni mizi je stala slika Roze Marinove. Strmel je vanjo in zdelo se mu je, da ga njene oči gledajo z neko posebno milino in nežnostjo.

Potem se je postavil sredi sobe v junaško pozo in je de'al: »Roza! Zdaj pojdem v smrt! Počakaj samo še deset minut in vse bo končano!«

Preden pa je izgovoril besede do konca, se je prestrašil svojega glasu. Obšel ga je dvom. Kako je prav za prav ta stvar? Ali tiči še vedno v starem življenju, ali začena novo življenje? In spomnil se je, da mu je bila usoda doslej vedno naklonjena.

Prišlo mu je na misel: zakaj se je moral srečati prav s to žensko? Kakšen prevrat je izzvala v njegovem življenju — kako je preorala njegovo notranost! Zdaj ne more živeti brez nje. Ne more? Da vidimo!

Ura je bila že mimila, odkar je napi-

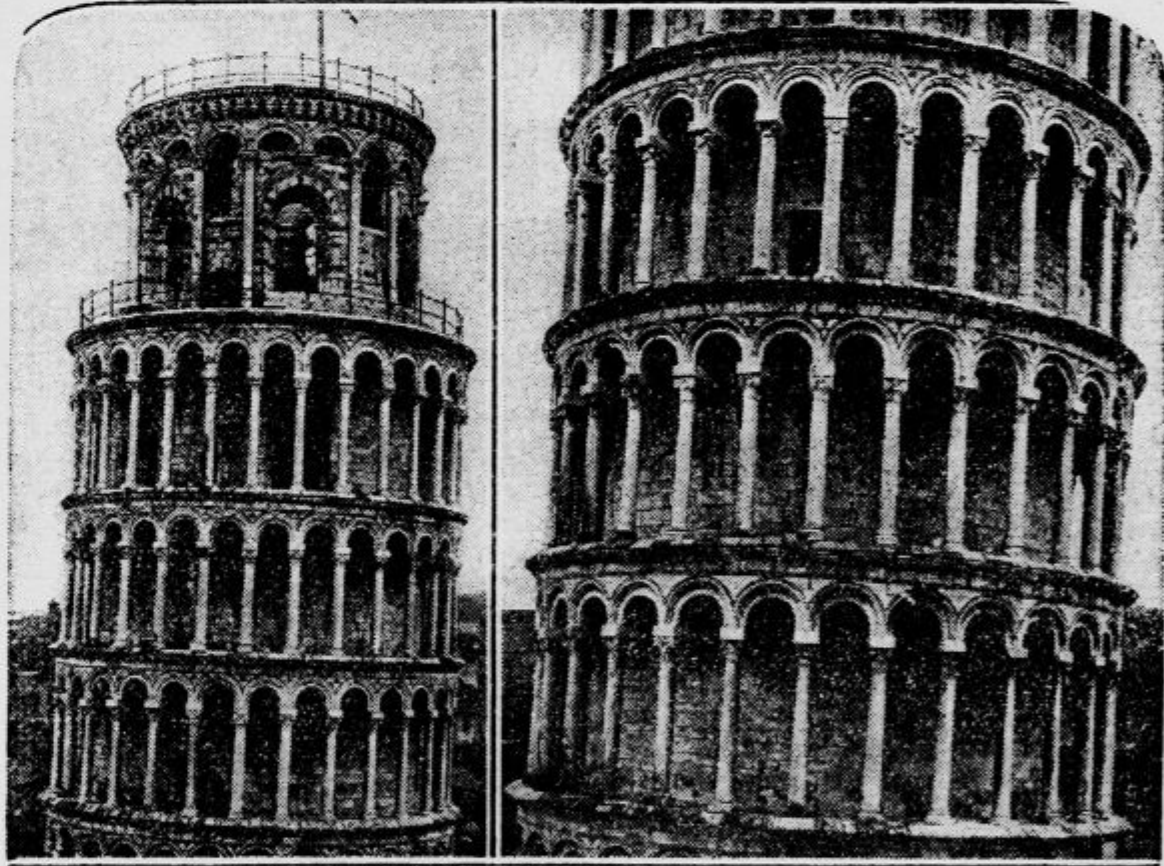
sal in odposlal pismo. Spet je prijel za samokres in nastavil cev na senca. Roka mu je vzdrhtevala... Videl se je mrtvega, ležečega na tleh v mlakuži krvi — in spet so se srečale njegove oči s sliko Roze Marine. Zdelo se mu je, da vidi na njenem obrazu še vedno porogljiv nasmeh in da čuje njene besede: »Bože kako si bedast!«

V Pierru se je začelo nekaj obračati. Prišlo mu je na um, da bi Roza utegnila po smrti izpremeniti svojo sodbo o njem. Rekel si je: Ali res ni možj premagati te bolečine? In mahoma ga je obšla divja, vroča želja po življenju, burnem in strasnem, lepem in polnem življenju.

Ali sem bedast! si je govoril. Hotel sem se ubiti — pred mano pa je še vse življenje, njegove strasti in radosti! Za samomor je časa pozneje, ko ugasnejo poslednji žarki upanja in nade...

Oblekel je suknjo in odhitel na pošto. Sram ga je bilo, da je poslal Rozi pismo take vsebine. Hotel ga je dobiti nazaj. Toda na pošti so zahtevali dve priči. Iskal jih je pol ure; le s težavo jih je našel. A tedaj je bilo že prepozno. Pismo je bilo že odposlano.

Kaj storiti? Domisli se je, da bi bilo dobro prestreči pismošmo pred njenim

Poševni stolp v Pisi.

Na levi: vrhnja partija stolpa; na desni: srednji del, ki jasno priča o poševnosti.

pa mu je bilo zategadelj, ker ni zmoget ogromnega povišanja stanarine. Sedaj išče cenejšega stanovanja, a pravijo, da ga bo težko našel, kajti v Parizu je stiska velika in ljudje, ki so hišni posestniki, hočejo predvsem zaslužiti.

Medtem pa se je našel mecen v Nici, ki je ponudil Joffreyu stanovanje v svoji vili. Ta mecen ni Francoz, ampak Španec. Piše se de Rivarez, in je očividno mož, ki čišla in občuduje zmagovalca z Marne bolj nego njegovi rojaki. Če se bo stari maršal odločil za njegovo ljubeznivo ponudbo, se še ne ve; vsekakor pa je zelo zanimivo, da zadeva vprašanje stanovanja dandanes tudi tako zaslužno može kakor je zmagovalac v svetovni vojni!

Smrtonosno zdravilo

V 13. okraju na Dunaju je stanoval 41-letni šofer Rudolf Grabenweger. Te dni je šel domov pozno ponoči. Bil je pijan in se je najprej vrgel na posteljo kot klada, potem pa je segel po stekleničici, ki je stala na nočni omarici njegove žene ter je izpil tekočino. Stekleničica je baje vsebovala sredstvo proti iščasu, mešanico morfija, kodeina in še nekega drugega medikamenta. Žena je uporabljala to sredstvo za masažo, šofer pa ga je kar na dušek izpil.

Kmalu je žena opazila, da možu ni dobro. Začelo se mu je blesti in ker je stokal in se zvijal, je poslala po zdravnika. Zdravnik je prišel, ostal 15 minut pri pacientu ter naročil ženi, naj skuha možu črne kave in daj mu jo daje zavzviati v požirkih.

Žena je storila, kakor ji je bilo naročeno, toda možu ni hotelo biti bolje. Kmalu je šofer popolnoma omedlel in ga ni bilo mogoče spraviti k zavesti. Ko je žena zavoljo tega poklicala rešilno postajo, pa je došel zdravnik konstatiral, da je šofer mrtev. Policija je odredila obdukcijo mrtlice, da se ugotovi, kakšen je prav za prav vzrok njegove smrti. Sumijo namreč, da Grabenweger ni izpil tekočine sam, ampak da ga je zastripila njegova žena.

Zolajeva pisma

Dr. Jacques Zola in gospa Denise Leblond, Zolajeva otroka, sta vložila proti pariški Goncourtovi akademiji tožbo, da bi dosegla izročitev Zolajevih pism iz Goncourtove zanuščine. Goncourtova akademija je namreč zadrževala objavo zadnjih Goncourtovih dnevnikov, češ, da so v njih mesta, ki bi žalila še živeče osebnosti. Zdi se, da je naklonjen tudi minister Herriot kot zadnja odločilna inštanca tej odločitvi. Zolajeva otroka na ne priznavata akademiji pravice, da bi zadrževala pisma, čeprav je odločil Edmond de Goncourt testamentarično, da se naj korespondenca objavi ob enem z dnevniki šele dvajset let po njegovi smrti. Vsa pisma iz te zanuščine pa so shranjena v tridesetih mapah in izhajajo od Hugoa, Bertheleto, Renana, Sainte Beuvea, Tainea, Flauberta, Zolaja, Maupassanta in drugih. Tožba Zolajevih dedičev je torej zelo velike načelne važnosti.

Ameriške dedščine

Nekako pred 85 leti se je izselil neki Martin Buberl iz okolice Marijinih Laznov v Ameriko. Tam se je seznanil z rojakinjo Marijo Königovo iz bližnje Hebe in se z njo poročil. Nekaj časa sta živela precej trdo življenje, končno se je odpravil v Novo Mehiko, kjer so baš v tisti dobi odkrili velike rudnike dragih kovin. Posrečilo se mu je najti ležišče srebra in kmalu je postal bogataš prve vrste. Pri vseh njegovih podjetjih mu je pomagala njegova energična in delavna žena. Ko je Buberl umrl na zavrtni bolezni, je ta rudnik prodala in se naselila v Georgiji kot lastnica ogromnih bombažnih plantaž. Bilo je v času, ko je na jugu Združenih držav še cvetelo gospodarjenje s sužnji. Nekoč je prišlo do upora sužnjev, ki so ga potlačili z ognjem in mečem. Vodja upornikov, neki Makombe iz kraljevskega rodu Vagadugov (v sedanji Francoski Zapadni Afriki), je pribežal ranjen v hišo Königove, ki je bila znana kot nasprotnica suženjske uredbe in in zato osovražena pri georgijskih

stanovanjem. Odpravil se je na pot. Zaman: tudi pismonoša ga je bil že prehitel. Oddal je bil pismo in Pierre je slišal, kako je zapel zvonec, kako so se v zgornjem nadstropju odprla in zaprla vrata. Vzdrhtel je. Postalo ga je sram za to početje. V strahu je tekkel nazaj domov.

Tedajci pa mu je šnila v glavo rešila misel: kaj ko bi fingiral samomor? Odpel si je telovnik in položil cev samo kresa na mesto, pod katerim je utripalo srce. Semkaj bi se ustrelil, če bi hotel umreti, je pomislil. Ne, saj se ne bo v srce, postrani obrne cev, svinčenka mu bo samo oprasnila rebra — in čast bo rešena... Če bi se pa hotel zares, bi naslonil tukajle... in bi pritisnil na petelina — takole... Igrate se z mislijo na smrt, je rahlo skrčil kazalec.

Skrčil ga je preveč.

Revolver je počil, krogla je prebila Dolhierju srce in zapuščen ljubimec je obležal na tleh mrtve.

Predpusno soboto 18. II.

Velika Maskarada Sokola I.

«Ob Jadranski Obali» — Tabor

farmarij. Dala je Makombu zavetišče in ga je negovala. Farmarij pa so jo zatožili, češ, da je podpirala uporniško gibanje in da si je na nepostaven način prisvojila sužnja, ki je bil tuja last. Vse njeno imetje ji je bilo po državi zaplenjeno, njej sami se je posrečilo, da je še pravočasno ubežnila z Makombom. Ker so ji Indijanci uničili tudi posestva v Novi Mehiki, se je naselila v Pittsburgu, kjer je odprla z ostankom svojih nekdanjih bogastev likalnico. Makombe pa se je odpeljal v domovino, kjer je imel kot kraljevski sin ogromne zaklade slonove kosti. To je prodajal, nato se je vrnil v Pittsburg, kjer se je poročil z ženo, ki mu je rešila življenje. S svojim denarjem ji je kupil rudnik srebra, ki je bil nekoč njena last. Pozneje sta odkrila na svojih zemljiščih velika ležišča premoga. Makombe ali kakor se je imenoval z novim imenom, potem ko se je dal pred poroko krstiti, John Parta tudi ni dolgo živel, njegova žena je umrla l. 1896. in je zapustila okoli 15 milijonov dolarjev svojim sorodnikom v Evropi. V predvojnem času so teh sorodnikov zaman iskali, v banki naložena dedščina pa se je podvojila. Po vojni se je oglašilo v Hebu in iz njegove okolice kar 40 ljudi, ki trdijo, da so v sorodstvu z nekdanjo Königovo. Med njimi je celo ena izmed njenih sester. Ker ima zadnjo besedo o zapuščini oblast v Pittsburgu, so sklenili dediči, da pošljejo enega iz svoje srede v spremstvu nekega jurista v Ameriko, kjer mislita zadevo urediti tako, da bo dedičem prav.

Beethovnova gluhost

Zdravnik dr. Marage je poslal pariški Akademiji znanosti spomenico, v kateri dokazuje na podlagi dolgoletnih proučevanj, da je bil Beethoven sicer gluh za zunanje zvoke in šume, da je pa bil še preveč občutljiv za notranje zvoke, ki so nastajali nenehoma v njegovih sluhovnih središčih. Samo tako, zavarovan proti zunanjim vplivom, je lahko ustvaril novo muziko, ki je preselila muziko njegovih vrstnikov za sto let in več.

Ljubavna zgodba iz starih časov

Pred kratkim je umrl osmi vojvoda Richmondski. Ob tej priliki so priobčili angleški listi celo kopico anekdot, ki se nanašajo na to od kralja Karla II. izvirajočo knežjo hišo. Ena izmed anekdot je prav lepa.

V času, ko je živel drugi vojvoda (takrat še Earl — grof — of March), je bil običaj, da so stariši ženili in možili svoje še nedorasle otroke, ne da bi jih sploh vprašali za mnenje. Tako se je zgodilo tudi štirinajstletnemu grofiču, ki so ga nekega dne kratkoma pograbili in ga tirali navzlic njegovemu kričanju in jokanju pred oltar, kjer so ga poročili z enako mlado Lady Cadoganovo. Medene tedne sta preživela mlada poročena seveda vsak zase v — otroški sobi. Tam sta kmalu pozabila na neprijetno poročno proceduro.

Minila so leta, grofič je postal grof, romal je po svetu in se je razvil v pametnega moža. Nekega dne se je vrnil v London in je obiskal med drugim tudi opero. Tam je zagledal čudovito lepo, mlado ženo, od katere ni mogel odtrgati oči. Končno je vprašal svojega sosedo, kdo je ta dama. »Kaj ne veste?« mu odgovoril sosed. »Nimate slabega okusa. To je mlada grofica Marchova, gotovo najlepša angleška žena.«

Grof je bil istega mnenja. Dal se ji je predstaviti in ker je tudi on ugajal svoji ženi, sta postala kmalu dva zaljubljenca, da ni bilo bolj srečnih na Angleškem.

Mednarodni plesni turnir v Monakovem

Pred nekaj dnevi se je vršil v Nemškem gledališču v Monakovem ob ogromni udeležbi občinstva mednarodni plesni turnir, pri katerem so fungirali kot sodniki zastopniki Svicarske, Francoske, Češkoslovaške, Avstrije in Nemčije. Plesali so pa pari iz omenjenih držav ter iz Angleške, Rusije in Turčije. Šlo je za dostojne, estetsko dovršene plese, in sicer za najnovejše oblike charlestona, tanga, slow-foxa ter angleškega valčka. V teh oblikah se približujejo moderni plesi počasnejšim starim plesom, zlasti nemškemu valčku, iz katerega so povzeli celo zavrtilne gibe. Prvo darilo je bilo priznana lankoletnemu evropskemu prvaku Magnerju in Dunajčanu Jenullu.

Abrahamov grob

Nad dozdnevno grobnico očakov Abrahama, Izaka, Jakoba in njihovih žen v Hebronu se dviga mošeja, v katero »neverniki« doslej niso imeli dostopa. Le prav visokim osebnostim so dajali za visoko vstopnino dovoljenje za obisk te grobnice. Drugi nemuslimani so smeli samo do dvorišča med dvema zidovima, ki obkrožujeta mošejo. Tam so se zbirali posebno Judje, da so objokovali svojo usodo kakor ob tempelskem obzidju v Jeruzalemu. Ker so časi slabi in dohodki iz prispevkov vernikov premajhni, je dovolil Vrhovni muslimanski svet, da sme vsakdo, vernik ali nevernik, obiskati grobove očakov, ki se nahajajo v jami pod mošejo. Seveda je treba plačati primeren bakšiš. Samo grobov očakovskih žen ne sme obiskati noben možič. Mohamedanci stoji na stališču, da velja tudi pred mrtvimi ženskami tista določba v koranu, ki pravi, da ne sme možki pogledati nezakrite ženske v obraz.

Goreče truplo

Posestniku Steinerju iz Frenzgrabna na Gorenjem Štajerskem je umrla žena. V noči pred pogrebom se je vnel mrtvaški prt ob dogorevajoči sveči. V hipu je bilo vse v plamenih. Steiner, osemdesetleten starček, ki je spal s sinom v prvem nadstropju, si je s težavo rešil golo življenje. Bil je ves nor in mu je moral sin s silo preprečiti, da ni skočil v plamene po svojo gorečo mrtvo ženo.

„Svetlovidec“ in njegove sleparije

V Kelmorajnu so aretirali na splošno presenečenje po vsem mestu znanega svetlovidca in telepata Fastenratha ter njegovega pomočnika sodnega svetlovalca Grümmerja. Fastenrath se je že dal časa sijajno preživljal z okultističnimi in prorokovalnimi posli. V zadnji dobi pa je prešel na goljufije še vse težje vrste. V družbi z Grümmerjem, ki ga je izdajal za odvjetnika in notarja, je obiskoval razne družine in jim razlagal, da so jim namenjene velikanske dedščine iz Amerike in Afrike. Svoje trditve je znal podkrepiti s tem, da je »uganil« intimne pripetljaje in podrobnosti, o katerih so mislili da nihče nič ne ve. Takšne skrivnosti je znal na spreten način izbrskati okoli sosedov.

Ljudje so pa mislili, da Fastenrath »svetlo vidi« in so mu še raje nasledili, tem bolj, ker je prijel spiritalistične seje, na katerih so mu duhovi razodevali presenetljive reči o bogastvih, ki čakajo njihove žive sorodnike. S takšnimi triki je znal potem doseči mastne predume in darove, ki so jih nudili lahkoverni »odvetniku« Grümmerju, da bi čim prej uravnal zadeve s pričakovanimi milijoni. Končno je prišel tudi za oba goljufa dan. Pri neki spiritalistični seji je javil »duh« Fastenrathovim žrtvam vest, da ležijo z njegovim truplom v krsti silno važni dokumenti na pokopališču. Šlo je za dokumente, ki bi spravili v njihovo posest ogromna diamantna ležišča v Južni Afriki. Še isto noč se je odpravila družba srečnih sorodnikov z Fastenrathom na grobišče, da bi listine odkopala. Res so našli v dotični krsti šop papirjev — premeteni slepar jih je bil nekaj dni prej sam zakopal vanjo — toda na najlepšem jih je zasačil pokopališki paznik, ki je poklical policijo. Fastenrath je romal s svojim vrednim tovarišem v zapor in se bo moral zagovarjati tudi zaradi oskrbnjenja grobov kakor za svoja neštevilna sleparstva, o katerih zbira oblast sedaj podatke.

Karel, njegova žena in gospa Lupescu

»Daily Express« poroča, da se v rumunskih političnih krogih ponovno govori o razporoki med princem Heleono in njenim možem princem Karlom. Bratranec se je trudil na vso moč, da bi pretreal to zadnjo vez, ki je spajala princa z Rumunijo, toda princeznja se je vedno umirala razgovorom o tem predmetu. Zdi se, da skuša sedaj gospa Lupescu, princeva tovarišica, da bi ga pripravila do prelomitve vsake zveze z ženo.

Kako sodijo divjaki o nas

Angeški potovalec Mac Laeren, ki je dolgo časa proučeval divjake z južnih otokov, pripoveduje razne zabavne dogodke, ki označujejo naziranje divjaških plemen o nas, civiliziranih belokočih.

Nekega večera je opazoval kanibal na daljnem otoku Mac Laerena, ko se je slačil, da bi legel v posteljo. Najprevo je na široko odprl oči in usta, potem ga je vprašal ves presenečen, če delajo vsi beli možje tako. Ko je Mac Laeren vprašanju pritril, se je začel divjak krohotali na ves glas in je dejal: »Mi ljudimo podnevi nagl, ko sije solnce in ko potrebujemo svoje proste ude za lov in boj; toda ponoči, ko svetli mrzla luna, se odememo v vsa oblačila, kar jih imamo. Belokočci ne veste, čemu nai služijo obleka!«

Nekoč je pripovedoval Mac Laeren drugemu divjaku, da imajo belokočci navado prebiti počitnice na potovanjih in v drugih zabavah. Divjak si je dal razložiti pojm počitnice. Ko mu je bil Anglež ustrejel, je južniak nevoljno stresel z glavo in dejal: »Vi beli ljudje, ste slabi ljudje in se ne znate veseliti. Ko pride pomlad ali če ni dežja, tedaj se čutim veselega in popotujem daleč, v dežele prijateljev in v dežele sovražnikov, na lov in na druga vesela opravila. Vi pa si določate stalne dneve, ko se veselíte!«

Na nekem otoku, ki so ga belokočci večkrat obiskovali in na katerem so bili svojčas tudi misijonarji, je stopil k Mac Laerenu urojenec in ga povprašal, ali pozna svojega rojaka Moizesa. Potovalec ga je začudeno pogledal. Tedaj

se je vtila iz divjakovih ust cela ploha besed. Moizes da je bil tisti hudobni mož, ki se je ob času velikega potopa v deželi belih ljudi sam s svojo družino rešil na ogromno ladjo. Divjak je bil ves raztogočen na sebičnega moža, ki je imel tako trdo srce, da ni niti svojemu plemenu privoščil rešitve ob tisti katastrofi. Misijonarji, ki so prihajali tem divjim ljudem pripovedovat bajke iz Sv. pisma, pa so najbrže menili, da so jim vcepili v srca neko boljše religiozno ljubezni in spoštovanje do običajev civiliziranih ljudi...

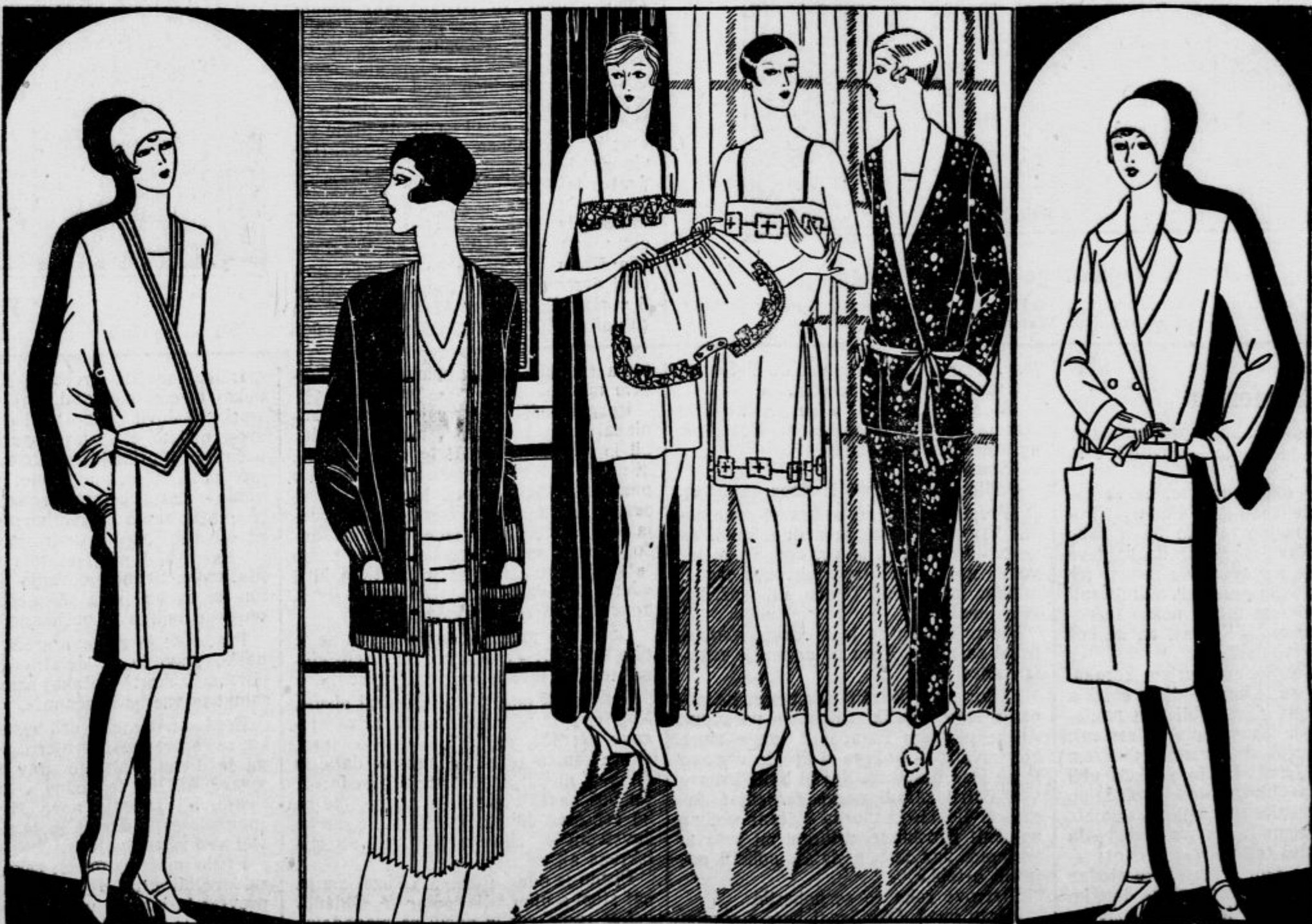
V najbolj kultiviranih krajih na južnih otokih so si omislili belokočci najrazličnejše evropske ugodnosti. V takšnem kraju je naletel Mac Laeren na več divjakov, ki niso mogli razumeti, kako da vzdržijo beli ljudje v svoji deželi, kjer večno dežuje, pa ne samo na prostem, temveč tudi v stanovanjih. Če bi se kaj takšnega dogajalo njem, prebivalcem otokov, bi bili že davno odromali v dežele, kjer sije vedno dobro solnce. Mac Laeren je do go časa ugrabal, odkod so dobili divjaki takšno čudno pojmovanje o vremenskih prilikah v naših deželah. Končno je uganko rešil: V naselbinah so si omislili beli priseljenci tudi kinematografe, za katere pa so dobivali na razpoložo same stare, v stotinah drugih kinematografih predvajane filme. In uroinci so smatrali bele proge, ki so brzele radi pokvarjenih filmov po platnu, za — dežne curke, pred katerimi ni zaščite ne na prostem, ne v zaprtih prostorih...

Dva tabora

Pojavila sta se v malem tirolskem letoviškem mestu Steinachu pod Brennerjem in ker ju tvorijo na eni strani same ženske, na drugi sami možki, je jima dala povod seveda skrajno pohujšljiva, dekolirana in kratko prirezana ženska moda naših dni, ki je začela uganjati svoje pogubonosno delo tudi že v Steinachu. Steinachovski možki so pa še vedno po starem. Raje bi videli, da bi si dame takšno modo izmislile, ki bi bila povezanimi vrečam podobna. In tako so sklicali shod na katerem so sprejeli resolucijo v tem tonu. S samimi resolucijami se pa ženske seveda ne morejo zadovoljiti. Bilo jih je dovolj s civilne in cerkvene strani, pa se je izkazalo, da je možki spol samo tedaj močnejši spol, če hoče biti ženski šibkejši, toda v zadevah mode je izključeno, da bi hoteli biti ženske šibkejše. Tudi v Steinachu nočejo to biti. Proti moškemu shodu so sklicale svoj shod na katerem so sprejele odločno resolucijo, da možki niso upravičeni vmešavati se v ženske zadeve. In tako se shajajo sedaj z ene strani in z druge strani, protestirajo drug proti drugemu in izjavljajo, da ne bodo popustili. Jasno pa je, da bo ena izmed obeh strank končno in kmalu popustila. Katera? V Ameriki bi bil ta problem hvaležen predmet za stave.

× Ker mu je skuhala krompir, namesto riža. V Corteranu, majhnem selu v bližini Monferrata, se je zgodil divjaški umor, ki je tem bolj neverjeten, ko ima čisto malenkostno ozadje. Trzovec Giuseppe Rolfo, star 69 let, je usmrtil svojo 64letno ženo Ginevro. Zjutraj, predno je odšel v trgovino, ji je naročil, naj mu skuha za kosilo riža in fižola. Ko je prišel domov, je stala na mizi krompirjeva luha. To ga je tako raztogotilo, da je pokrabil kladivo in razbil ženi glavo. Seveda so divjaka odvedli v zapor.

Po vsej Sloveniji gre glas, le „Domovina“ je za nas!

ŠESTERO PARIŠKIH MODELOV:

Zgornja obleka, sweater, dva primera spodnjega oblačila, pižama, polsezonski plašč.

Kako so potekala pogajanja med SDS in SLS

Avtentična vsebina pisma med kluboma obč. svetovalcev „Naprednega bloka“ in SLS za dosego sporazuma

Ljubljana, 8. februarja.

Na včerajšnji seji ljubljanskega občinskega sveta je obč. svetnik dr. Jerič (SLS) prečital dopise, ki sta si jih izmenjala pri pogajanjih za sporazum kluba občinskih svetnikov SLS in SDS. Da omogočimo najširši javnosti pogled v avtentični tekst te korespondence, objavljamo danes tudi mi dopise obeh klubov. Prepuščamo za danes javnosti, da si na podlagi priobčenih pism sama ustvari sodbo o akciji, ki je cilj je omogočenje sporazumnega dela v občinskem svetu ljubljanskem za blagor mesta in prebivalstva.

Prvo pismo SLS

Na ustno povabilo poslevoedečega podpredsednika g. Ribnikarja ter mestnega župana g. dr. Dinka Puca, da bi se iskal in napravil sporazum za sodelovanje obeh najširših skupin v občinskem svetu, je Eksekutiva kluba občinskih svetovalcev SLS dne 24. jan. 1928 poslala mestnemu županu ta-le dopis:

Gospodu županu!

V privitku Vam pošiljamo osnutek pogojev, pod katerimi je klub občinskih svetnikov SLS pripravljen sodelovati s klubom SDS, glasovati najprej za dvomesečni proračunski provizorij ter sodelovati pri novem proračunu.

Ljubljana, dne 24. januarja 1928.

Za eksekutivo kluba obč. svet. SLS: Fran Orehek l. r.

Osnutek.

I. Sporazumen gospodarski, kulturni in socialni delovni program, in sicer:

- Rešitev vprašanja elektrifikacije in prometa, regulacija Ljubljane (sporazumno z oblastno skupščino), ureditev živilskega trga, razširjenje kanalizacije, vodovoda in napeljavne elektrike zlasti po predmestjih.
- Zgraditev potrebnih šol, zavetišč in igrišč.
- Nadaljevanje stanovanjske akcije, zlasti pospeševanje graditve enodružinskih hiš (sporazumno z akcijo ministrstva za socialno politiko in oblastno skupščino).
- Pospeševanje važnih socialnih ustanov (delavske kuhinje, skrb za vaješki naraščaji).

II. Uvedba enotne uprave mestnih podjetij.

III. Podžupansko mesto pripada klubu SLS. Podžupan mora imeti določeno področje.

IV. Prizna se številčna pariteta kluba SLS, ki pa odstopi manjšim skupinam primerno zastopstvo, v vseh odsekih, upravnih odborih in kuratorijih, zlasti tudi Mestni hranilnici in v upravnem odboru električne železnice. Predsedniško mesto Mestne hranilnice pripada SLS, sicer pa se mesta načelnikov v upravnih odborih in kuratorijih razdelje po načelu paritete.

V. Ohranitev sedanjega uradnega in uslužbenškega staleža po stanju koncem 1927.

VI. Omejitve novih nastanitvev z ozirom na štednjo. Zasedba neobhodno potrebnih mest se vrši po načelu paritete.

VII. Vršiti se ne smejo nobene persekucije vsled politične pripadnosti, tudi ne šikaniranje s premetitvami ter se morajo popraviti event. krivice.

VIII. Uvedba pragmatike in delovnega reda za mestno delavstvo.

IX. Javen razpis dobav in del ter komisijončno odpiranje in reševanje ofertov.

X. Izvede se, v zmislu izjave gospoda župana ob izvolitvi, anketa potom posebnega odseka v terminiranem roku.

XI. Sklepi odsekov in plenuma, ki se nanaša na točke tega dogovora, so veljavni le, ako se izvršijo s kvalificirano večino.

XII. Vsi člani obeh klubov podpišejo medsebojni dogovor.

XIII. Končni dogovor se objavi v celem obsegu v dnevnikih.

Za eksekutivo kluba obč. svet. SLS: Dr. Jos. Jerič l. r.

Fran Orehek l. r.

Prvo pismo „Naprednega bloka“

Takoj prvi dan po prejemu pisma Eksekutive kluba SLS je za klub občinskih svetovalcev „Naprednega bloka“ njegov predsednik g. Ivan Tavčar odgovoril mandatarjem SLS naslednje:

P. n.

Eksekutivi kluba občinskih svetnikov SLS

Ljubljani.

Z ozirom na Vaš c. dopis z dne 24. januarja 1928 Vam vlijudno sporočamo sledeče: Namen sporazuma mora biti, da se z njim omogoči trajna delazmožnost občinskega sveta na podlagi skupno ugotovljenega delovnega programa. Zato smo tudi mišljenja, da bi baza sporazuma morala biti ne samo sodelovanje, ampak tudi skupno glasovanje za proračun, ki naj bo izraz tega delovnega programa.

Z Vašimi predlogi glede delovnega programa v načelu soglašamo, ker so itak v glavnem zapopadeni tudi v našem komunalnem programu. Da se izogemo možnosti naknadnih nesporazumov, smo mnenja, da bi bilo treba osnutek, ki ste ga nam predložili, v poedinih točkah sporazumno konkretizirati.

Kar se tiče paritete obeh strank v odsekih in drugih mestnih zastopstvih, želimo, da se izvrši volitve po rezultatu občinskih volitev in po ključu, ki ga predvideva občinski red. Naši dve stranki pa naj bi povsod po eno mesto prepuštili malima dvema strankama, to je zato, da se zadosti principu, da imajo vse v občinskem svetu zastopane stranke vsaj možnost kontrole in efektivnega sodelovanja. Naš sporazum naj bi torej imel tudi namen, ustvariti v občinskem svetu podlago za koncentracijo dela vseh, ki so delavoljni.

Vaš predlog političnega ključa za nameščenje mestnih uslužbencev ne nudi jamstva za depolitizacija občinske uprave, marveč

jo še ovira oziroma ogroža, sicer res na korist glavnih dveh strank, vendar pa lahko na veliko škodo dobre mestne uprave.

Glede personalnega vprašanja v zadevi mesta podžupana in predsedniškega mesta v Mestni hranilnici smo prepričani, da se bo po obojestranski dobri volji našel sporazum na novi bazi.

Z ozirom na to, da je bil izdan po predhodni uradni ugotovitvi faktičnega stanja zadeve, ki jo omenjate pod točko X. Najvišji ukaz o potrditvi župana, se nam vidi za končno likvidacijo te stvari pred občinskim svetom dovoljno, da omogoči župan v zmislu svoje izjave, podane povodom županske volitve, zastopnikom občinskih klubov pogled v tozadevne akte. To bi se pa seveda moralo izvršiti še pred sejo občinskega sveta. Mnenja smo, da je treba ankettim potom ugotoviti stanje mestnega gospodarstva iz delovanja občinske uprave od leta 1922 dalje.

Zelimo z Vami razpravljati tekom našnjega in jutrišnjega dne, kako bi se mogla doseči v interesu občinskega gospodarstva popolna soglasnost za izvršitev komunalnega programa ljubljanskega, ker mora župan radi nujnosti občinskih poslov sklikti sejo občinskega sveta za konstituiranje na vsak način še ta teden.

V Ljubljani, dne 25. januarja 1928.

Za klub občinskih svetovalcev „Naprednega bloka“:

Predsednik:

Ivan Tavčar l. r.

Drugo pismo „Naprednega bloka“

27. januarja se je nato vršil sestanek in informativen razgovor delegatov kluba SDS in SLS, 30. jan. pa se je občinskega sveta. Ker med tem niso mogli biti pogajanja zaključena, sta se kluba SDS in SLS dogovorila, da se na tej seji občinskega sveta voli samo magistratni gremij, odloži pa volitev v odseke. 2. februarja je nato na pogoje, formulirane od kluba SLS tekom ustnih pogajanj, odgovoril klub SDS klubu SLS z naslednjim dopisom:

P. n.

Eksekutivi kluba občinskih svetovalcev SLS

Ljubljani.

Pozivno na naš dopis z dne 25. januarja 1928 se je vršil dne 27. januarja 1928 razgovor med gg. zastopniki Vašega in našega kluba. Vaši zastopniki so na tem sestanku vztrajali na svojem predlogu z dne 24. januarja, ko so med drugim zahtevali:

da se prizna SLS številčna pariteta v vseh občinskih odsekih in korporacijah, pri čemer bi SLS odstopila primerno zastopstvo v odsekih manjšim skupinam, zastopanim v občinskem svetu;

da so sklepi plenuma in odsekov veljavni le, ako se izvršijo s kvalificirano večino;

da pripada SLS načelnništvo v finančnem, stavbnem, obrtnem in policijsko-zdravstvenem odseku ter v upravnem odboru električne, vodovoda, plinarne in mestne zastavljavnice;

da spada v kompetenco podžupana, ki je izvoljen iz vrst SLS, šolski, stavbeni, klavniški in socialno-politični referat;

da zahteva SLS predsedniško mesto Mestne hranilnice;

da se izvrši vse nastavitve uslužbencev pri mestni občini po načelu paritete.

O teh principijelno važnih zahtevah Vam sporočamo naslednje:

Cetudi nam gre po občinskem statutu v vseh odsekih absolutna večina, vendarle pristajamo na pariteto z Vami v vseh občinskih odsekih in upravnih odborih na ta način, da smo za sporazumno listo, na kateri bi nominirali Vaš klub štiri in naš klub štiri člane, en član pa bi ostal na razpolago manjšinskim socialističnim skupinam. Pri tem sporazumu bi odstopili Vaš klub na račun svojih mest v odsekih mesta radikalom, naš klub pa g. dr. Vinku Gregoriču. V odsekih in upravnih odborih bi tako bile zastopane vse grupe občinskega sveta in niti naša niti Vaša grupa bi ne mogla druga drugo majorizirati ali izigravati. Princip številčne paritete, kakor ga zamišlja Vaš klub, je vrhu tega po ključu, ki ga določa mestni statut, neizvedljiv. Tudi smo mnenja, da bi se kršili principi demokracije, če bi se odvzela manjšinskim skupinam pravica in možnost do svobodnega udeleževanja v občinski upravi.

V nasprotju z občinskim redom je Vaša zahteva, da bi v občinskem svetu in v odsekih odločala kvalificirana večina. S tako določbo bi se tudi vršila absolutna majorizacija manjšine, kateri bi bile odvzete njene pravice ter bi bilo na ta način sploh onemogočeno sodelovanje v gospodarstvu mestne občine vsem onim, ki so poleg SDS in SLS za delazmožni občinski svet.

Nemogoče nam je pristati na to, da pripada SLS mesto predsednika finančnega odseka, ker menimo, da ima naš klub kot relativno najjačji klub občinskega sveta po parlamentarnih običajih pravico do predsedniškega mesta v tem odseku.

Mnenja smo, da se radi osebnih vprašanj ne sme onemogočiti sporazuma, prav tako pa smo tudi mnenja, da Vam je v polni meri zadosteno, ako Vam damo na razpolago bodisi podžupansko mesto, bodisi mesto predsednika Mestne hranilnice. Kar se tiče delokroga podžupana, še posebej opozarjamo, da se ga da urediti le v okviru zakonske možnosti mestnega statuta.

Politični ključ za nastavitve nameščenecv je že v državni upravi mnogo škodoval. Tudi za ljubljansko občino bi bil samo zlo. Pri nastavitvah ne sme biti merodajna politična pripadnost, ampak predvsem le strokovna kvalifikacija. Vsa mesta se morajo razpisati v okviru proračunske možnosti. Vsakdo se lahko poteguje za razpisano mesto in nihče ne sme imeti prednosti zato, ker pripada tej ali oni stranki. Zato smo načelno proti Vašemu predlogu, da bi se oddajala razpisana mesta po politični pariteti. Naše načelo jamči, da postanejo lahko mestni uslužbenci le najbolj kvalificirani kompetenti in to brez ozira na politično pripadnost. Ta princip pa ima tudi

zadostno sankcijo že v tem, da naš klub sam itak ne bi mogel pri obstoječem razmerju glasov odločiti o sprejemu ali odpustu mestnih uslužbencev, ne glede na to, da mestne uslužbenec štiti tudi službena pramnika.

V interesu občinskega gospodarstva je, da pospešimo zaključek pogajanj. Vljudno Vas zato prosimo, da nam kolikor mogoče hitro sporočite Vaše zaključke k načelnim našim določitvam, ker se že v torek vrši občinska seja.

Ponovno poudarjamo iskreno voljo, da se po tolikih letih propadanja mestnega gospodarstva doseže sporazum za složno koncentracijsko delo v občinskem svetu ljubljanskem.

V Ljubljani, dne 2. februarja 1928.

Za klub občinskih svetovalcev „Naprednega bloka“:

Predsednik:

Ivan Tavčar l. r.

Drugo pismo kluba SLS

4. februarja je prispel na gorenje pismo SDS odgovor SLS, ki se glasi:

P. n.

Klubu občinskih svetovalcev „Naprednega bloka“

Ljubljani.

Na dopis z dne 2. februarja 1928 glede delovnega sporazuma za občinski svet ljubljanski je zavzel Eksekutiva kluba občinskih svetnikov S. L. S. v svoji seji dne 3. februarja 1928 sledeče stališče:

1. Glede onih točk v prvotnem osnutku pogojev, katere se ne omenjajo v dopisu z dne 2. februarja 1928, smatramo, da z njimi soglašamo.

2. Uvažujmo nekatere resnično obstoječe težkoče glede praktične izvedbe načela paritetnega zastopstva v odsekih, upravnih odborih in kuratorijih ter kvalificirane večine, predlaga eksekutiva kluba občinskih svetnikov S. L. S., vztrajajoč v glavnem na tem načelu, ki je nujna logična posledica sporazuma, sledečo rešitev:

Kluba SDS in SLS delegirata sporazumno v vse odseke itd. svoje zastopnike v sorazmerju 4 : 4 oziroma po enakem številu, vse ostale manjše skupine z g. dr. Gregoričem in radikali vred pa pridejo do zastopstva v odsekih na ta način, da jim pripade 9. mesto. To mesto pa se dodeli manjšinam na ta način, da kluba SDS in SLS predlagata na to 9. mesto manjšinskega zastopnika vsak v onih odsekih, kjer imata v zmislu tega sporazuma tudi načelnika.

3. SLS vztraja na številčni pariteti načelnikov v odsekih, upravnih odborih in kuratorijih vključno s Cestno električno železnico in Mestno hranilnico, vendar pristane na Vaš predlog, da se predsednik finančnega odseka voli iz kluba SDS, mesto tega naj pripadete SLS načelniki mest v socialnem in dohodarstvenem odseku.

4. SLS vztraja na tem, da ji pripade mesto podžupana in mesto predsednika Mestne hranilnice. Priporočimo se le, da je SLS vsak čas pripravljena ti dve mesti zamenjati oziroma odstopiti klubu SDS, ako bi se župan volil iz njenih vrst.

SLS pa pristane na to, da se z določenim delokrogom podžupana ne tangirajo prerogative županova, kakor jih ustanavlja občinski zakon.

5. Kar se tiče morebitnih novih nastavitve magistratnih nameščenecv, je tudi SLS

mnenja, da mora biti pri vsaki nastavitvi brezpogojno podana neizpodbitna stvarna potreba in popolna strokovna kvalifikacija, ki je potrebna za določeno mesto. S to predpostavko pa SLS vztraja na tem, da je morebitne nove nastavitve v vseh kategorijah mestnih uslužbencev izvesti po paritetnem načelu v tem zmislu, da je določene nastavitve po enakem številu izvršiti na predlog obeh največjih klubov občinskih svetnikov SDS in SLS.

6. SLS je tudi mnenja, da je sporazumno delo mogoče le, ako se dnevni red za sejo občinskega sveta, kar se tiče magistratnih zadev, določa sporazumno od župana in podžupana, kar se pa tiče iniciativnih predlogov, pa tudi po poprejšnjem sporazumu s klubovima načelnikoma, zlasti se nujnim predlogom ne sme priznati nujnost, ako le 1 klub temu ugovarja.

7. Končno bi se morala oboja kluba zavzeti tudi, da bodeta vsak po svojih močeh delala na to, da bo časopisje o delovanju občinskega sveta poročalo stvarno, resnično in objektivno.

Ljubljana, 4. februarja 1928.

Za eksekutivo kluba občinskih svetovalcev SLS:

Podnačelnik:

Dr. Josip Jerič l. r.

★

S tem pismom je klub SLS v bistvu vztrajal na svojih prvotnih zahtevah, radi česar ni bilo pričakovati, da bi se mogel sporazum doseči še pred občinsko sejo dne 7. februarja. Zato se je od strani SDS predlagalo, da bi se našel za to sejo, na kateri so morali biti izvoljeni odseki, sporazum vsaj za izvolitev občinskih odsekov, volitve v upravni odbor Mestne hranilnice pa naj bi se odložile. V ta namen se je vršilo pred včerajšnjo sejo občinskega sveta več sestankov med delegati klubov SDS in SLS. Tudi še med samo sejo občinskega sveta so se vršila pogajanja triletno ure. SLS je trdovratno vztrajala nele na svojih prejšnjih zahtevah, marveč je stavila še nove. Za socialistične skupine ni hotela priznati principa, da same svobodno razpolagajo z manjšinskimi mandati, zase pa je zahtevala, navzlic temu, da ima le 19 mandatov, SDS pa 23, v odsekih kvantitativno pariteto ter neizmerno kvalitativno prvenstvo. Pred odločitvijo kluba SLS je obč. svet. g. Tavčar še dejal g. dr. Jeriču: »Če Vi pravičnejše razdelitve odsekov ne dosežete, je nevarnost, da se pogajanja prekinijo.«

Po konfliktu, ki je nastal med gg. dr. Jeričem in prof. Jarcem, ki je odklanjal odgovornost za odločitev g. dr. Jeriča, so se pogajanja v splošnem razhodu prenehala.

Nadaljni potek včerajšnje seje občinskega sveta, zlasti pa dejstvo, da so se člani kluba SLS s svojo odsotnostjo sami odrekli pravici, ki jim jo daje občinski statut za volitve v občinske odseke, dokazuje, da SLS bržčas sploh ni resno mislila na sporazum. Ta domneva je tembolj upravičena, ker je obč. svet. g. Tavčar tudi še pri volitvi odsekov izjavil, da gre za provizorij, ki ga bo SDS, če se doseže sporazum, izpremenila v njegovem smislu.

Po zaslugi g. dr. Jeriča, ki je korespondenco o pogajanjih med SDS in SLS iznesel že v včerajšnji seji občinskega sveta, ima sedaj tudi najširša javnost priliko, da sama presoja položaj, ki je nastal v občinskem svetu.

Tovorni vlak treščil v drezino

Srečna rešitev pred smrtjo.

Medlika, 7. februarja.

Včeraj je tovorni vlak št. 1065 treščil in zdrobil ročno drezino pred postajo Ozalji.

Tovorni vlak št. 1065 je vozil od postaje Bubnjarci proti Ozlju. Medtem pa je tik pred prihodom tega tovornega vlaka na postajo krenila iz Ozlja ročna drezina, na kateri sta se nahajala nadzornik brzojava iz Bubnjarcv in nadzornik proge iz Zorkovca, ki sta vozila z namenom, da si ogledata bližnjo ščitnico.

Ko sta privozila pred prvi predor pod cesto, zagledata naenkrat pred sabo drveči tovorni vlak. V zadnjem trenutku sta skočila z drezine, a vlak je bil že na drezini, katero je povsem zdrobil. Oba uslužbenca sta ostala k sreči nepoškodovana, kar je zahvaliti samo dobremu naključju, da sta zagledala vlak pred predorom. Če pa bi bila že zavozila v predor, bi bila obsojena na smrt.

Zakaj se ne igraš? Ni mi volja.

Kadar se zdravo dete svojevoljno oddaljuje od igre, imajo roditelji prav, da se pobrigajo. Dete sicer ni bolno, ali brez sumnje obstoji neka nevarnost v njegovem organizmu. Vzrok temu je nepravilna prehrana. Odškod apatija ali razdražljivost deteta?

Dnevno nekoliko žličic Ovomaltine v šalici mleka bo zadostovalo, da se kmalu vrne veselje in volja do igre, pomaga pa tudi v rasti in razvoju.

OVOMALTINE

so izvor zdravja in moči.

Radi njenega prijetnega okusa Ovo. maltine rada uživa deca.

Dobite jih v vseh lekarnah, drogerijah in boljših delikatesah za c. on: 100 gr 18.50 Din, 250 gr 36.25 Din in 500 gr 63.25 Din.

Zahtevajte zastoj vzorec, sklicujoči se na ta list.

Dr. A. WANDER, d. d. Zagreb.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je umrl danes ob 4. uri po dolgem bolehanju v starosti 56 let, previden s sv. zakramenti nad vse ljubljani soprog, oziroma oče, tast, stric in svak, gospod

Vinko Jamnik
posesnik.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 10. februarja ob 11. dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče Sv. Janž.

Meža, dne 8. februarja 1928.

Žalujoča soproga, otroci in ostali sorodniki.

Iz novosti državne licejske knjižnice v Ljubljani

(Priobčujo dr. Joža Glonar.)

Almanah hrvatskih katoliških svećenika. U Zagrebu, 1922. (44.677.)

Berlio, Peto, za obče ljudske šole. Sestavil A. De Micheli. Trst 1920. (44.739.)

Bilans Jugoslovenske Narodne Obrane u Južnoj Americi. Valparaiso 1918. (II 41.422.)

Canini M. A.: Etudes étymologiques. Turin 1882. (II 41.448.)

Daneš I. V.: Karststudien in Jamaica. Prag 1914. (II 41.436.)

De Gubernatis A.: La Serbie et les Serbes. Florence 1897. (44.649.)

Elze Th.: Übersicht der Münzen und Medaillen des Hauses Anhalt. Wien 1903. (41.397.)

Fremdenführer für Schönstein. Schönstein 1909. (41.303.)

Glaser K.: A. Vanček. Biographische Skizze. Wien 1885. (44.643.)

Hartung F.: Die geschichtlichen Grundlagen der Weimarer Reichsverfassung. Leipzig 1925. (II 42.678-1.)

Hertzberg G. F.: Geschichte des römischen Kaiserreiches. Berlin 1880. (44.625-III/1.)

Hoetsch O.: Die auswärtige Politik der Vereinigten Staaten von Amerika und ihre Ziele. Berlin 1920. (II 42.021-2.)

Ivanov I.: Старински цркви в југозападна Бугарија. Софија (II 41.417.)

Jensen A.: Prešern. Slovenernas nationalskald. Kjöbenhavn 1895. (II 41.442.)

Karadžić V. S.: Црна Гора и Босна. Которска Београд 1922. 41. 328-161.)

Krauss S. F.: Smailagić Meho. Pjesan naših Muhamedovaca. U Dubrovniku 1886. (41.334-19.)

Lang J.: Život i rad Matije Stepinca. Zagreb 1922. (44.780.)

Lasally A.: Bild und Film im Dienste der Technik. Halle a. S. 1919. (41.348-91.)

Leyen, Fr. v. d.: Zum Problem der Form beim Märchen. München 1924. (II 42.009.)

Llek E.: De l'enseignement secondaire en Bosnie-Herzégovine. Paris 1900. (44.608.)

Mach R. v.: Briefe aus dem Balkankriege 1912. Berlin 1913. (II 41.435.)

Melich J.: Über den ungarischen Flussnamen Tisza. Leipzig 1924. (II 42.515.)

Mercator G.: Anleitung zum Kolorieren photographischer Bilder jeder Art. Halle a. S. 1917. (41.348-44.)

Mittellungen des k. u. k. Heeresmuseums im Artillerie-Arsenal in Wien. Wien 1902- (41.364.)

Monatshefte, Westermanns illustrierte Deutsche. Braunschweig 1856- (II 41.438.)

Neuhaus R.: Anleitung zur Mikrophotographie. Halle a. S. 1908. (41.348-8.)

Orier, Leo d': Le pogrom antislovène à Trieste. Paris 1919. (II 41.410.)

Pailat L.: Zeichen- und Kunstunterricht am Gymnasium. Leipzig 1926. (II 43.381.)

Peter K.: Zeitafeln der griechischen Geschichte mit fortlaufenden Belegen aus den Quellen. Halle 1877. (II 44.548.)

Petrović D. S.: Moje parne uspomene. Beograd 1922. (44.732.)

Pohlentz M.: Stoa und Semitismus. Leipzig 1926. (II 42.678-2.)

Prilozci za književnost, jezik, istoriju i folklor. Beograd, 1921. (44.632.)

Rehm H.: Allgemeine Staatslehre. Freiburg i. Br. 1899. (II 41.420.)

Rivet Ch.: Chez les Slaves libérés. En Yougoslavie. Paris 1919. (44.757.)

Ruvargat D.: Архимандрит Ј. ван Рајх. Сп. Карловица 1901. (41.336.)

Sabor, Jugoslovenski narodni, Sjeverne i Južne Amerike. Antofagasta 1916. (II 41.445.)

Schmidt H.: Das Photographieren mit Blitzlicht. Halle a. S. 1910. (41.348-75.)

Schröder Th.: Die dramatischen Bearbeitungen der Don Juan-Sage in Spanien, Italien und Frankreich bis auf Molière einschliesslich. Halle 1912. (43.462 - Bn. 36.)

Sechzig Jahre Wehrmacht. 1848-1908. Wien 1908. (III 44.522.)

Sidorov A. A.: Buchkunst in Russland. Mainz 1925. (II 42.208.)

Steiner H.: Über die Zusammenarbeit von Verleger und Buchhändler. Mainz 1925. (II 42.208.)

Šišić F.: Abriégé political History of Rieka (Fiume). Paris 1919. (II 41.414.)

Tuma v. Waldkamp A.: Griechenland, Makedonien und Süd-Albanien. Leipzig 1897. (41.362.)

Ustavi in mislijo častitljivega Janeza Boska. Turin 1908. (41.365.)

Volksschule, Die. Pädagogisch-literarische Wochenschrift. Wien 1861- (II 44.564.)

Wastler J.: Steirisches Künstler-Lexikon. Graz 1883. (41.345.)

Wolnowich E. v.: In der Herzegowina. Wien 1908. (44.624-3.)

Yorck v. Wartenburg, M.: Napoleon als Feldherr. Berlin 1909. (41.368.)

Zakon o dr. avnoj trošarini sa pravilima za njezovo izvršenje. U Beogradu 1910. (41.298.)

Zunković D.: Die Kriegslisti. Wien 1897. (II 41.430.)

se prav posebno bavili s počitniškimi kolonijami za ubožne slabotne otroke in šolskimi kuhinjami, ki so se ustanovile v Gorici, Idriji, Kobaridu in se sedaj ustanavljajo še drugje. Ženski fašiji so tudi ustanovili razne šole in tečaje za krojenje, šivanje in splošno gospodinjstvo ter so skrbeli za razširjenje organizacije »malih« in »mladih Italijank« (ljudskošolske in ljudski šoli odrasle ženske mladine). Organizacija »mladih Italijank« šteje sedaj 600 članic, »malih Italijank« pa nad 3000 in med njimi 80 odstotkov »drugorodnih«.

Dopolavoro.
Organizacija Dopolavora, ki je glavni povod, da so se razpustila slovenska prosvetna društva pod Italijo, razpolaga sedaj v gorški pokrajini s devetimi komisariati: 1. Gorica z oddelki v Gorici, v Brunerjevih tovarnah, v Prvačini, v Vilevu, v Solkanu, v Šempetru pri Gorici, 2. Ajdovščina z oddelkom v Ajdovščini in Vipavi, 3. Krmin z oddelkom v Ajdovščini in Vipavi, 3. Krmin z oddelkom v Krminu in v Sv. Lovrencu pri Mošju, 4. Gradiška z oddelki v Gradiški, Fari, Marjanu, Zagraju, 5. Komnen z oddelki v Komnu in Staniolu, 6. Kobarid z oddelki v Kobaridu in Bocu, 7. Idrija z oddelki v Idriji in Cerknem, 8. Tolmin z oddelki v Tolminu in Sv. Luciji, 9. Kanal z oddelki v Kanalu in Saloni. Ti oddelki štejejo skupno 1000 članov.

Sindikalna organizacija.
Sedaj je vpisanih v vsej pokrajini 11.240 delavcev in sicer 7804 industrijskih, 177 poljedelskih, 1054 trgovskih, 265 prometnih, 27 bančnih nastavljenec in 320 intelektualcev. Pokrajinskih strokovnih sindikatov je 39, oddelkov pa krajevnih in občinskih 97.

62 miličarska legija »Soča«.
Na čelu ji stoji konzul Vergano. Obsega kohorte v Gorici, Gradiški in Tolminu, od katerih ima vsaka po tri centurije. Ima razen tega poseben oddelk strolnih pušk, minipol kolesarjev. V kratkem bo imela še manipel arditov in centurio visokoležev. Podrejena ji je tudi posebna obmejna kohorta, ki ima svoja podvodstva in moštvo razvrščeno po korskem pasu od Boveca preko Idrije do Ajdovščine. Legija šteje okoli 900 mož. Niz je poverjena tudi skrb za vojaško predizobrazbo. V tekoči zimi je 33 tečajev za 1200 udeležencev.

Kupelwieser pred polomom!

Iz Pule, koncem jan.

Se izpred vojne je dobro znano ime Kupelwieser. Brionski otoki pri Puli so njegova last. Ustvaril je sam divno letovišče in kopališče, da mu ni kmalu enakega. Rajni prestolonaslednik Fran Ferdinand je hodil na Brione uživati zgodnjo južno spomlad.

Po končani vojni je Kupelwieser ostal na Brionih, z vladne in fašistične strani se je na vse mogoče načine pritisnilo nanj, da naj vzdrži Brione kot prvo svetovno letovišče in kopališče z vsemi mogočimi, seveda skrajno dragimi zabavili.

Cela kopa raznih italijanskih baronov, markizov in grofov je leto za leto v reklamne svrhe brezplačno uživala vse rajske dobrate na Brionih, in Kupelwieser je sam po sebi vzdrževanje nad sto konj, ki so se uporabljali pri »waterpolu«, trošil na dan nad 3000 lir. Toda vključ vseh oni »plemeniti« reklami so ostajali Brioni prazni in končno so izginili tudi zastojkarji.

Glede terjatev, katerih je iz Pule za pol drug milijon — večinoma za dobavo živil, — iz Trsta za pol milijona, od drugod pa za šest milijonov, je Kupelwieser sedaj za prošil za izvensodno poravnavo s svojimi upniki oziroma za enoletni moratorij.

Imetje seveda znatno presega dolgove, toda za rešitev je zelo, zelo malo izgleda, ker nikakor ni upati, da bi se tujski promet na Brionih zopet mogel povzdigniti in se zato nihče ne upa financirati podjetja.

Izključeno pa seveda tudi ni, da se s lažje strani nalaže odredka kredit Kupelwieserju, ki je vključ v svojemu italijanskemu državljanstvu vendarle »tujec«, in da že kak laški konsorcij preži na to, da dobi Brione tako rekoč — zastoj!

Trsta. Govori se o sporazumih in vršila se bo menda nova tarfina konvencija, toda da bi Nemci res kaj popustili v dobro Trsta, na to ni misliti.

V Kanfanaru v Istri je bil ples v korist »Lege«. Nova občinska dvorana je bila polna občinstva. Fašisti so vabili in nagajali ljudi na ples. Odzvali so se se morali številni domačini, ker sicer gorje njim! Inkaso je znašalo skoro 3000 lir. To je ogromna svota za mali Kanfanar in sedanjim gospodarski stiski! Za prirreditve se je trudil posebno Gregor Miličič.

Argentinsko meso priporoča Rečanom njihova »Vedetta«. Na vse pretege hvali to zmazano meso in razlaga, da je v sedanjih draginjah edino umestno, da se reško prebivalstvo odreče vživanju mesa iz Jugoslavije ter seže po argentinskem. Iz člankov v »Vedetti« besni kovrasto do jugoslovenskih sosedov, ki preskrbujejo reško mesto z mesom. Jugoslovensko meso ni v skladu z »nacionalnim redom« v državi, argentinsko pa mu je bližje. Jugoslovensko meso služi lahko iredentizmu, argentinsko pa bo pospeševalo fašizem. Rečani se smejejo fašistični modrosti o ocenjevanju mesa in med seboj si pravijo: »Čast argentinskemu, mi čemo ga uvijek rado hvaliti ali držat čemo se onoga friškoga«, to je jugoslovenskega.

Pulska občina dere v vedno težje finančne

stiske. Podočast je sestavil program za skrajno štedenje. Pri »Cassa di Risparmio« ima občina dolg, ki bi ga morala plačati v devetih letih. Sedaj je podočast naprosil podaljšanje na 20 let. Dolgo časa so hodili občinski zastopniki v Rim prosit pomoči, pa so dobili vedno le koš obljud, denarja pa nič!

V Čičariji so gradili novo cesto. Ko je bil nastopil mraz, je delo prenehalo. Kmetje so nato naprosili pulsko prefekturo, da bi se pričelo delo nadaljevalo in bi se pričela vršiti ondi druga zagotovljena javna dela. Pa ni nobenega odziva, dasi so v prošnji povedali, da nimajo ne krompirja ne fižola, ne kruha in ne polente in da je glad po vseh družinah...

Da se razbremenijo »Legi«, zato je prevzela tržaška občina njen rikreatorij pri Sv. Jakobu. »Legi« hoče osredotočiti svoje raznarodovalno delovanje na čisto slovenske kraje, zlasti ob meji.

O pogodovanju Istre v lanskem letu poročajo, da je obsegalo 94 hektarjev in izboljšanih z novimi nasadi je bilo 52 ha stare šume. Potrošilo se je nad 94.000 lir. Državno prispevanje je malenkostno. Suša je uničila skoro vse mlade nasade. V južni in srednji Istri je stalo pogodovanje 840 do 940 lir za hektar. Tisoč stebel je stalo 140 lir. Nobenega racionalnega stremjenja ni v istrskem pogodovanju, vse je obeleženo fašistično-politično, zato pa tudi ni nobenega uspeha. Lani je suša uničila okoli 360 ha borove šume.

Enostaven način trgovskega knjigovodstva

Gosp. Drago Lunder, viš. rač. svetnik v p., znan strokovnjak za knjigovodstvo je na podlagi svojih bogatih izkušenj sestavil nov sistem knjigovodstva, o katerem nam je napisal za interese sledeče informacije.

Princip novega načina knjigovodstva je ta, da je postavljen v sredino strani tabelarne glavne knjige oni račun, na katerem se predvsem giblje poslovna glavica (gotovina, kredit) dotičnega obrata, torej račun blagajne ali pošne hranilnice oziroma bančni račun.

Ob obeh straneh vodilnega računa se uvrščajo vsi ostali računi (konti). Na strani se vrste konti, ki jim gredo obremenitve. Vsi v okviru dotičnega knjigovodstva uvedeni računi izkazujejo torej svoje dobropise ali vpise v breme na dotičnem svojem pol-kontu, ki leži na isti strani levo ali desno od vodilnega računa, kateri je s isto protipostavko obremenjen ali odobren.

S to vzporeditvijo kont je mehaničnim putem doseženo, da po načelih dopike izkazujejo dva računa isto poslovno vključbo: eden temu v breme, odgovarjajoči protiračun le-temu v dobro.

Radi svoje enostavnosti in uporabnosti se more to knjigovodstvo uveljaviti v vseh panogah trgovskega, tehniškega in gospodarskega obratovanja.

Podjetju, ki ima že vpeljano knjigovodstvo po eni ali drugi metodi, bo pri uporabi opisanega načina knjigovodstva omogočeno, da se njegovo knjigovodstvo razbremeniti ne le od toliko dragocene časa zahtevajočih poslov v vključevanju v blagajniško in prvopisno knjigo ali pri amer. knjigovodstvu v žurnal, marveč more tudi saldokontroliranje vršiti drugo, knjigovodstva ne več osebo. Knjigovodji bi tedaj pripadali le bolj nadzorovalni posli in zaključevanje knjig.

Se prav posebno pa je ta metoda prikladna za vse one, ki doslej niso vodili knjigovodstva o spremembah svojega poslovnega imetja. Saj jim brez posebne obremenitve omogoča spoznavanje doseženih uspehov svojega obrata.

Velja to za vse večje obrtnike in podjetnike, posebno za knjigovoznece, male tiskarne, pridobitne zadruge, za kavarne, restavracije, hotele, agencije, menjalnice, administracije itd.

Ne manj važno pridobitev pomeni ta metoda tudi za izvrševalce prostih poklicev, n. pr. za odvetnike, notarje, zobozdravnike pa tudi za lekarnike, drogerije, tehnične pisarne i. dr.

Bilanciranje se v teh primerih izvrši z uporabo lahko umljive glavne bilančne tabele. Pa tudi upravni aparat jo more uporabiti z najboljšim uspehom. V poštve pridejo društva, gospodarske korporacije, občinske, oblastne in državne institucije, ker jim omogoča ta način zelo prikladno naslonitev na proračun, v okviru katerega se imajo gibati dotični računopolagači.

Drago Lunder, Ljubljana.

Vreme

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Izpremenljivo, najprej precej jasno, v zaprtih delih dolin ponoči mrzlo, sicer malo in vetrovno.

Tržaška vremenska napoved za četrtek: Lahni severni vetrovi, nebo večinoma jasno; temperatura od 3 do 8 stopinj; morje mirno.

D.M.C.

Največje skladišče

AVRAM KAJON

Sarajevo — Prestolona

slednika Petra ulica 26

Vreče

novi in rabljene vseh vrst

juto za embalažo

ima vedno v zalogi

MIRKO MLAKAR

Ljubljana, Slomškova ul. 11

OKULTIZEM

Kraljestvo čudežev naše duše.

HIPNOTIZEM, SUGESTIJE.

TELEPATIJA.

osebni magnetizem itd. Knjiga z mnogo praktičnimi navodili Din 28

do

«VEDA IN ZNANOST», Celje,

Razlagova ulica 8.

Naši onstran granic

Moč goriškega fašizma

Za poročili o sijajnih uspehih fašistične stranke in Krasu in ob meji pri Postojni prihajajo v javnost zatrda, da je velika tudi moč fašizma na Goriškem.

Protirjeziška navlaka v goriški pokrajini je izginila, šola je italijanska, hujšak-čev ni več. »Zadruga zveza« je pofašiščena...

Moški fašiji. — Avangardisti — Balilovci.

Po enem letu vztrajnega dela, tako poroča tržaški »Piccolo«, šteje danes fašistična stranka v goriški pokrajini 39 moških fašijev z 8 predelnimi krožki in 2950 vpisanimi člani, katerih je 25 odstotkov »drugorodcev«. Organizirala se je v nekaterih mesecih močna legija »avangardistov« s 1700 vpisanci in še bolj močna legija »balilovcev«, razdeljena na 59 skupin s 4870 vpisanci, med katerimi je 80 odstotkov »drugorodcev«. »Skoraj vsi drugorodni otroci so spontano vstopili v balilovce, ponosni, da nosijo dični krol in morejo v družbi z ostalimi prepevati domovinske himne, ognjeviti napev himne »Glovinetz«.

In poleg to vso vsem svojo otroško navdušenja, ponosni, da korakajo kakor majhni vojaški ter smehljaje se, ali disciplinirano pozdravljajo po rimljansko. Jutri bodo novi vojaški Italije, globoko in popolnoma predelani v črto nove domovine, ki ljubijo njen lep, blagoslovljen jezik, tako zelo, da se živahno z

Naročila in ure dopise, ličilo se malih oglasov, je podatek na Oglasi od dalek Jutra, ljubljana, Prešernova 7. Tel. št. 2492

Mali oglasi, ki služijo v porredovalne in socialne namene objavljamo: vraka beseda 50 par. - Najmanjši znesek Din 5. - Priročnik za sifro Din 3.

Mali oglasi

Ure pristojbine je uparila ličilo se malih oglasov, je podatek na Oglasi od dalek Jutra, ljubljana, Prešernova 7. Tel. št. 2492

Ženske, dopisovanje in oglasi trgovske ali reklamne značaja: vraka beseda Din 5. - Najmanjši znesek Din 10. - Priročnik za sifro Din 5.

Kam pa kam!

Gostilna

pri izmoštru priporočila najboljša sloveča vina: Obično po 11, stajenja po 12, bučica po 14, rindin novi po 16, rindin stari po 16, portugalko po 16 in tramca po 20 Din. 4288

Pod skalco

Mestni trg 11 točim pristna vina sloveča vrste: Rizing, burgundec, muskat, silvane, rožmarin, holand, dolenski, kevin, crviki, traminec, prole, malaga in pinokveo. Za damsko družbo priporočamo sladko vino pod imenom "Cvet ljubini". Priidite še danes pokusat. - Klavir na razpolago. 4276

Obri

Slamnik

in mehke klobuke sprejme v oblačila P. Magdič, Ljubljana. 2963

Gornjih delov

izdelujejo ter popravljajo vse vrste čevljev sprejme M. Petercel, Sv. Petra c. 6. 2979

Trgovci!

Vsakovrstne lepe glavnice izdelujejo po nizki ceni Alojzij Bernik, Skofja Loka. 4074

Svilene klobuke in slavnike

v popravilo ter preoblikovanje, za dame in gospote sprejme modni salon Stučič-Mašek, Ljubljana, Zlatorska ulica 3. 4275

Motor

Motor na bencin

4,5 PH. na volu, s kompl. priborom, žago za rezanje gumi, 2 kom. polne "Vollgummi", montirani na kolesih od znamke "Peri", prednji, hladilnik tudi od Peri, za štirinsolčni voz, napredaj. Pojasnila daje oglasni delek "Jutra". 4007

Wanderer

avtomobil, trisedežen, s Baschevo razsvetljavo, v celovitem stanju, s kompletno opremo, tudi avto garaža, Ljubljana VII - Celovška cesta. 3271

Strojbedar

Prikojevalca

za izdelovanje gornjih delov čevljev, dobrega delavca sprejme takoj tvornica cipela "Klebo", Bjeleovar. 4033

Frizerko ali frizerja

popolnoma izurjenega sprejme z malim kapitalom takoj kot družabnika v Ljubljani. - Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 4231

Učenca

krepičja, sprejme s hrano in stanovanjem v trgovino mešanega blaga. Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 4233

Pikola

s hrano in stanovanjem v hiši sprejme kavarina. - Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 4235

Absolventa trg. šole

mladega, poroknega v slovenski in nemški, ki bi pomagal tudi v trgovini železa, sprejme. - Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 4031

Vzgojiteljico

k 2 deklicama sprejme bolj za roditelja v Ljubljani. - Perfektno znanje slovenskega in nemškega jezika, kakor tudi potrebna naobrazba za vzgojo otrok, pogoj. Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 4212

Službo potnika

za modno ali manufakturno stroko, najraje možko potnika, sprejme samostojen trgovec. Cenjene ponudbe na oglasni delek "Jutra". 4217

Kovača

prvovrstnega, s večletno prakso, s podkovsko službo, - Ostram se samo na starejših, izkušene kovače. Event. tudi odvisni od najem. Istotam sprejme krepkega, nad 16 let starega kovaškega vajenca. - Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 4242

Strojno vozilo

izurjeno, sprejme v tovarno. Ponudbe s navedbo doseganja prakse na poštni predal 123, Ljubljana. 4115

Brivski pomočnik

odnuler več strizanja buči. Abi pod dobrimi pogoji stalno službo pri J. Petko. - Vid brivcu v Domžalah. - Hrana in stanovanje v hiši. - Naslov takoj ali 20. febr. - Plaša po dogovoru. 4063

Mesarskega vajenca

od poštenih staršev sprejme takoj Jodjo Jož, Maribor. 4241

Učenca

sprejme v pokarno s vso opremo v Karlovcu. - Odkorbo Wefu v Karlovcu. 4022

Modist, vajenka

sprejme v pošteno, sprejme. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 4800

Učenka

sprejme za strojno pletenje po zmerni ceni tedensko. Naslov pove oglasni delek "Jutra". 4196

Gospodično

sprejme kot tolmacio za slovenski in nemški, za potovanje. Hotel Lloyd, soba 11. 4253

Kuharico

samoostojno in večjo vrtno delo, sprejme v trgu. Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 4282

Hlapca

za vsako delo, poštenega, treznega in zanesljivega, s daljšim dobrim sprejemom sprejme Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 4286

Natakarico

ki je tudi kuharica, staro 24 let, sprejme. Naslov pove oglasni delek "Jutra". 4298

Zastopnik!

Popularnost trdnice in takojšnjih zaslug, to je glavni cilj našega podjetja. Sprejemamo zanesljivo in pošteno zastopnike za prodajo vrednostnih papirjev na 16 mesečnih obrokih, švicarskih ur itd., - pri tem plačilo po predložitvi. Zambolovič, Ljubljana - Aleksandrova cesta 12. 4271

3 dobre godce

sprejme za putne dni gostilna pri Naku v Kranju. 4089

Krpanje perila

sprejme na dom. Rinkova cesta 24, pritrilje, 2. vrata desno. 3937

Podzastopstvo

oddaja za Kranjsko (razven Ljubljane) za 3 dobro uvedene predmete. Reflektiram samo na gospoda, ki se potuje po deželi s specifičnimi stroki. Ponudbe z natančnimi podatki na oglasni delek "Jutra". 4231

Klavir in laščino

ponudjem za nizke honorar istotam francoske, nemške inštrukcije. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 4052

Absolvent trgovske univerze

star 23 let, samostojen, s popolnim znanjem nemščine, italijanščine, francoske, srbohrvaščine ter strojepljeja, želi službo korespondenta ali knjigovodje v katerikoli kraju Jugoslavije. Pismene ponudbe pod sifro "Delavca" na oglasni delek "Jutra". 4091

Uradnik

absolvent trg. šole z nekaj prakso v lesni industriji, vešč slovenskega, italijanškega in nemškega jezika ter tudi drugih uradniških poslov, želi službo. - Pripravljen je sprejeti tudi kakršnokoli drugo primerno službo. Dokumenti na razpolago. Zahteva skromne Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 3915

Natakar

s osebno pravico, želi premeniti službo. - Prevzame dobro gostinstvo tudi na račun. Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 4284

Žagar

želi službo na dobro idoli vencijskimi. Popravila izvršuje sam. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 4207

Dipl. komercialist

želi samostojno službo ali delo istotam. - Soudelstvo s večjim kapitalom pri večjem trg. ali industriji. Podjetju. Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 4196

Fotograf!

Inteligentnega vajenca fotografiranja stroke, ki že 1 leto opravlja vsa dela v temni, ki ter za pozitivno in negativno razsvetlavo. Hče radi očitno dosežanega stajanja, mesta, kjer bi mogel nadaljevati učenje. Reflektira na stanovanje in hrano. Ponudbe pod sifro "Tiskar" na oglasni delek "Jutra". 4211

Natakarica

dobro izobrazena, želi boljše službo. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 4244

Mesarski pomočnik

dobro izurjen v stroki in pošten, vajenec prost. - Želi službo na takoj. Naslov pove oglasni delek "Jutra". 4246

Izurjena pletilja

želi službo za takoj. Naslov pove oglasni delek "Jutra". 4240

Kontoristinja

želi službo. Gre nekaj časa brezplačno. Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 4194

Knjigovodinja

bilanciistica z večletno prakso ter zmerno tudi vseh drugih pisarniških poslov, želi primerno službo. Cenjene ponudbe na oglasni delek "Jutra". 4284

Hišnik

ki je občan sadni in zelenjadni vrtnar, želi službo. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 4250

Dele

ki zna opravljati vsa hišna in poljska dela, kuhar, ter je vajena tudi gostilne, - želi službo, ali gre tudi kot gospodinja. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 4279

Do 40.000 Din

posodim proti garanciji tistemu, ki mi preskrbi službo. Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 4008

Klavijska igralka

dobra, želi službo pri orkestru v kinu, kavarni ali restavraciji. Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 4259

Carinski deklarant

prvovrstni, z dolgoletno prakso, želi službo. Boštjan Popović, Maribor, Tattenbachova ulica 21. 4281

Prodaj

Vaillni stroj

še malo rabljen, napredaj. Naslov v oglasnem oddelku "Jutra". 4087

Pisalne stroje

raznih sistemov, skoraj nova in malo rabljena, prodajam od 1500 Din naprej. Dopise prosim na oglasni delek "Jutra". 4077

Tovarnarji

Stružnica, krasna, nova, moderna konstrukcija, Pršičev-Lepšičev-Drehbank sistem Wolf & Jahn, Wangelange 1000 mm, Spitzbohne 100 mm, popolnoma nova, De nemontirana, s razloženim zvezjem pripadajočim avtom. pripravo za rezanje zobnih koles 41. napredaj. Ogleda se lahko med delavnim časom. Kje, pove oglasni delek "Jutra". 3773

Radioaparati

prvovrstni, radi opustite trgovine za polovico ceno. - Pojasnila daje "Postet". Miklošičeva cesta 4124

2 čevljarska šivalna stroja

levoručna, znamke Singer, prodajam. Nadalje imam na prodaj 100 parov kopit raznih vrst in modnih ter poštivo in nov fizele študij. Naslov pove oglasni delek "Jutra". 4220

Registr. blagajno

v dobrem stanju prodajam. Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 4216

G. Th. Rotman

Hmelovk

kupi 3 vagone J. Detiček, Velenje. 4203

Stavbeniki

arhitekti! Dvigalo za jedila, novo, popolnoma kompletno, poceni prodajam. Vprašanja na oglasni delek "Jutra". 3947

Drva

brastova, parketne odpadke od fage ter mehka drva po nizki ceni dostavlja na dom parna faga V. Sagnetti - Ljubljana, za gorenjskim kolodvorom. 96

Motvoz

(špagi) kupite najceneje direktno v tovarni Mehanitosa vrvarna Sinkovec Grosuplje. 261

Nogavice

najceneje in najprejnejše nudi M. Gostinčar - Sv. Petra cesta 33. 917

Hmelovk

lepših smrekovih, od 6-9 m dolgih prodajam 2 vagona, franko nakladalna postaja 6 Din komad; franko Savinjska dolina 7 Din. Naslov pove oglasni delek "Jutra". 4210

Veletrgovci!

tovarno dvigalo, skoraj novo, za 300 kg teže, 1,60 x 1,10 velika "Fahrstube", se lo poceni prodajam. Vprašanja na oglasni delek "Jutra". 3946

Najlepša drva

Cebin, Wolfova ulica 1/II. 11

Predelna stena

stoklena, lepa velika, na prodaj v trgovini Verbič, Stritarjeva ulica. 4183

Črna sukna

skoraj nova, poceni napredaj. Naslov pove oglasni delek "Jutra". 4223

Moderna jedilnica

orohova, poceni napredaj. Pojasnila daje skladiščnik "Balkana". 4227

Šivalni stroj

kabinetni, še popolnoma nov, radi pomankanja prostora po jako ugodni ceni prodajam. Na ogled pri tvrdi Nardina in drug. Podjetjska cesta 31. 4265

Opravo

spalno in kuhinjsko, z odstopom stanovanja ali brez - radi odstopanja poceni prodajam. Pojasnila v gostilni na Dunajski cesti 41. 4256

Moko

pšenčno, rižno in ajdovo Vam nudi najceneje F. Juvana, valjani mlin, Sr. Gameljne, pošta St. Vid nad Ljubljano. Zahtevajte cenik. 3904

Čajno maslo

najfiniješe, prodaja po 35 Din za kg. franko, po povzetju od 4 kg dalje Fran Kolarič, A. pa e e pri Gornji Radgoni. 35

Kupim

Zel's-Trieder

6 x ali 8 x, z notranjo podelo (vojaki), kupim. - Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 3808

Lisičje, volhove kože

in vse druge od divjance kupuje in zanesljivo dobro plača D. Zdravšč, Ljubljana, Florijanska ulica št. 9. 47

Registr. blagajno

v dobrem stanju prodajam. Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 4216

G. Th. Rotman

Hmelovk

kupi 3 vagone J. Detiček, Velenje. 4203

Stavbeniki

arhitekti! Dvigalo za jedila, novo, popolnoma kompletno, poceni prodajam. Vprašanja na oglasni delek "Jutra". 3947

Drva

brastova, parketne odpadke od fage ter mehka drva po nizki ceni dostavlja na dom parna faga V. Sagnetti - Ljubljana, za gorenjskim kolodvorom. 96

Motvoz

(špagi) kupite najceneje direktno v tovarni Mehanitosa vrvarna Sinkovec Grosuplje. 261

Nogavice

najceneje in najprejnejše nudi M. Gostinčar - Sv. Petra cesta 33. 917

Hmelovk

lepših smrekovih, od 6-9 m dolgih prodajam 2 vagona, franko nakladalna postaja 6 Din komad; franko Savinjska dolina 7 Din. Naslov pove oglasni delek "Jutra". 4210

Veletrgovci!

tovarno dvigalo, skoraj novo, za 300 kg teže, 1,60 x 1,10 velika "Fahrstube", se lo poceni prodajam. Vprašanja na oglasni delek "Jutra". 3946

Najlepša drva

Cebin, Wolfova ulica 1/II. 11

Predelna stena

stoklena, lepa velika, na prodaj v trgovini Verbič, Stritarjeva ulica. 4183

Črna sukna

skoraj nova, poceni napredaj. Naslov pove oglasni delek "Jutra". 4223

Moderna jedilnica

orohova, poceni napredaj. Pojasnila daje skladiščnik "Balkana". 4227

Šivalni stroj

kabinetni, še popolnoma nov, radi pomankanja prostora po jako ugodni ceni prodajam. Na ogled pri tvrdi Nardina in drug. Podjetjska cesta 31. 4265

Opravo

spalno in kuhinjsko, z odstopom stanovanja ali brez - radi odstopanja poceni prodajam. Pojasnila v gostilni na Dunajski cesti 41. 4256

Moko

pšenčno, rižno in ajdovo Vam nudi najceneje F. Juvana, valjani mlin, Sr. Gameljne, pošta St. Vid nad Ljubljano. Zahtevajte cenik. 3904

Čajno maslo

najfiniješe, prodaja po 35 Din za kg. franko, po povzetju od 4 kg dalje Fran Kolarič, A. pa e e pri Gornji Radgoni. 35

Kupim

Zel's-Trieder

6 x ali 8 x, z notranjo podelo (vojaki), kupim. - Ponudbe na oglasni delek "Jutra". 3808

Lisičje, volhove kože

in vse druge od divjance kupuje in zanesljivo dobro plača D. Zdravšč, Ljubljana, Florijanska ulica

Zane Grey:

Železna cesta

Roman.

In Shane s svojo krvavo, obvezano glavo in krvavimi rokami se je splazil nazaj k strelnici. Neale je leže opazoval te hladnokrvne može, kako so odbijali divjake; da, tu je bilo uresničeno, o čemer je sanjal tolikokrat. Ti stari vojniki, ti delavci s kladivom, motiko in lopato, ti lrci s svojimi brzimi puškami so bili zgraditelji velike U. P. R. Ni jim bilo namenjeno, da bi slava ovenčala njihova čela — a bili so junaki z brazgotinami bitke.

Počasi je drdral vlak po progi; kakor toča so prasketale svinčene v zaslon; in veter je raznašal krpe sivega dima.

Shana je minila zgovornost, roke so mu trepetale na zatvoru puške in ves se je zrušil vase; streljal je pa še vedno. Neale ga je videl, kako otipava vroče ustje svoje risanice in stresa ranjeno glavo. Kri mu je curljala po licih.

To pot je vlak hitreje vozil; očitno niso bili Indijanci več našli prilike, da bi zagradili tir. Neale je videl skozi strelnico, da se Sjuzi odmikajo od sprednjega konca vlaka in ga ne obkrožajo več. Njihovo streljanje je postalo brezsmotno.

»A,« se je zadovoljno oglašil Casey, »danes sem te prekosil Mac.«

»Kaj še,« je odvrnil McDermott. »Svojih devet in dvajset Indijancev sem potolkel kakor nič.«

51

»Jaz pa trideset. In ker jih je bilo skupaj samo petdeset, Mac, moraš biti vragi lažnjivec.«

Vlak se je bližal Medicine-Bowu. Streljanje je utihnilo. Neale je skočil na noge in je videl, da se Sjuzi počasi umikajo. Njihove vrste niso bile videti kajsi zredčene.

»Pritisnite, dečki, pritisnite!« je pel Casey, brisoč svojo znojno in umazano puško. »Mac, koliko rdečkožcev ima pa Shane na vesti?«

»Vraga, saj niti ne zine,« je odvrnil McDermott. »Shane!« Neale, začutivši nenadno izpremembo Irčevega glasu, se je naglo obrnil.

Shane je ležal na dnu voza, z obrazom navzdol, in je s krvavimi rokami krčevito držal za puško. Neale je planil k njemu. Toda Casey je bil urnejši. Kakor bi se obotavljal, je položil Shanu roko na ramo.

»Shane, starina,« je rekel, toda veselega zvoka v njegovem glasu ni bilo več.

Casyu je pala pipa iz ust. Nato je obrnil tovariša na hrbet. Shane je bil dal za Zvezno pacifiško najboljši in poslednje, kar je imel.

Neale, Larry in Slingerland so se bili namenili, da pojdejo pozno jeseni in holme ter posetijo Slingerlandov nekdanji stan in odkopljejo skrito zlato, če se jim posreči, da najdejo Hornovo skrivališče. Larry se je hotel dotlej vrniti v Benton in Neale, ki se je bal prepustiti cowboya samemu sebi, je sklenil, da pojde z njim.

Poslednje besede, ki jih je nastavar rekel Neale, so bile zelo pomembne. »Sinko, tukaj v taboru je nekdo, ki trdi, da je vaš tovariš Larry zloglasen govedar iz severnega Texasa.«

»Zloglasen?«

»Nu, bržkone je hotel reči, da je zloglasen streljač.«

»Pazite, da vas Reddy ne sliši,« je odvrnil Neale, »in posvarite svojega izvestitelja, naj se čuva. Res pa je: že davno sem slutil, da z Reddyjem ne more biti vse v redu.«

»Benton ni prida kraj za cowboya,« je resnobno nadaljeval Slingerland. »In, sinko, tudi na vas se raji ne bi pretrdno zanesel.«

»Naj pride, kar pride,« je kratko odvrnil Neale. »Ostanite zdravi, prijatelji. In če bi naju potrebovali za lov na bivolce, pa brez 'prekletih rdečkožcev', kakor pravi Casey, nu, tedaj nama sporočite.«

Vlak je došel v Benton, ko je bilo že tema. In noč je bila kakor viharno brezno, polna hrupnega mrgolenja žolnih svetilk in razsajajočih ljudi. Šotori, z bledimi lučmi za platnenimi stenami, so se svetlikali turobno in mrko kakor življenje, ki se je skrivalo v njih. Množica je hlastno vrvila po ulicah, prah se je dvigal, godbe so svirale in pihalniki so pokali za stavo.

Boljši hoteli so bili prenapolnjeni in Neale je moral poiskati svoje staro zavetje, kjer sta dobila z Larryjem sobi.

»In kaj napraviva zdaj?« je rekel Neale kakor sam pri sebi.

»Jedla bova,« je odvrnil Larry.

Neale je mrko strmel predse.

Ostožen mi postajaš, dečko,« je žalostno rekel Larry ter položil obe roki tovarišu na ramena. »Dajva prijatelji, ogledaj si ta Benton, nato pa se primiva za vajeti in pojdiva spet na delo.«

Mestni pogrebni zavod.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša dobra soproga, skrbna mama, gospa

Marija Babšek

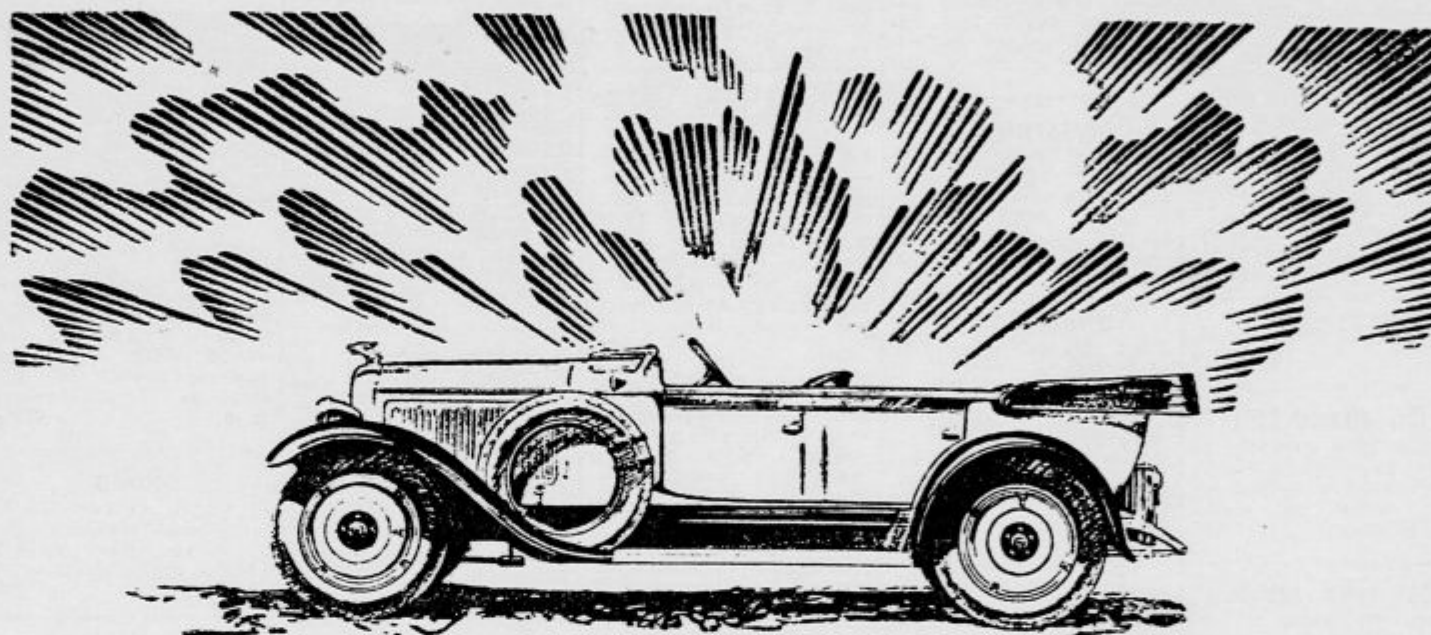
dne 8. t. m. po daljšem trpljenju, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek, dne 10. februarja t. l. ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Štepanja vas št. 7. na domače pokopališče v Štepanji vasi.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 15. februarja 1928 ob 7. uri zjutraj v cerkvi pri Božjem grobu v Štepanji vasi.

Štepanja vas pri Ljubljani, 8. febr. 1928.

Žalujoči ostali.

Imenovan „Cosmopolitan Six“

ker si je njegova lepota na mah pridobila priznanje vsepovsod

— ta novi OAKLAND je opremljen s strojem, čigar izdelava je istotako izvanredna.

Kjerkoli so ga razkazali širom sveta, povsod so vzbudile nizka in harmonična oblika novega OAKLAND-a in njegove očarujoče barvne sestave takoj občudovanje in pohvalo.

In tako so ga primerno imenovali »COSMOPOLITAN SIX«.

Krasne linije »COSMOPOLITAN SIX«-a pa pomenijo več kot zgolj eleganco in lepoto. Dolgost novega OAKLAND-a in njegova nizka oblika so popoln izraz hitrosti in moči kod učinkovitosti mehanizma novega kompaktnega motorja.

Prožna sila motorja

Zamorete nuditi prosti razvoj 60 konjskim silam katere razvija na zavori ter staviti popolno zaupanje v stabilnost novega OAKLAND-a pri največjih brzinah na odprti cesti. Dalji razstoji med osmi in nižja chassis

jamčita za popolno varnost pri katerikoli hitrosti.

Ta dolgost je dobrodošlo omogočila tudi večjo prostornost v notranjosti voza, luksuzno karoserijo in možnost udobnega potovanja.

»COSMOPOLITAN SIX« je sedaj na ogled. Radevolje Vam popolnoma neobvezno razkažemo učinkovito konstrukcijo tega novega in boljšega OAKLAND-a.

V. & M. BAREŠIČ & CO.

ZAGREB

LJUBLJANA

Kukovičeva ulica 30.

Dunajska cesta 12.

Zastopniki šlrom države.

OAKLAND „COSMOPOLITAN SIX“

Izdelek General Motors

Zahvala.

Vsem, ki so sočustvovali z nami v težkih dneh izgube našega nepozabnega očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Karla Koltererja

in ki so ga počastili zadnjikrat s svojim spremstvom, izrekamo tem potom iskreno zahvalo. Posebne hvale pa smo dolžni gosp. dr. Ogorevcu za ves njegov trud in tolažbo v zadnjih dneh pokojnika. Iskrena hvala čest. duhovščini, posebno pa gosp. dekanu P. Salamonu za prekrasne in ganljive besede ob svežem grobu, zastopnikom zdravilišča Rog. Slatine, kakor tudi zastopnikom vseh občin in korporacij.

Rogatec, dne 7. februarja 1928.

Žalujoče rodbine KOLTERER-KRISPER-AUERNIK.

„Citalnica“ pri Zaloгу v Ljubljani javlja vsem članom in prijateljem, da je njen predsednik

Anton Drašček

po dolgi, mukapolni bolezni danes preminul.

V ZALOGU, 6. II. 1928.

Odbor

KOSE

prvovrstne, garantirane, kranjske oblike. prave koroške „petnajstare“ 5300 komadov od 55 do 75 cm, belo brušene in naravno sive, prodamo celo partijo jako ugodno. —: Vprašanje na „Predal 53, Celje“.

ELEGANTNE MODERNE spalnice

jesenove (rožnati jesen) češnjeve, hruskove, izdelane najfinije, iz vezanega, zajamčeno suhega lesa (Sperrholz) ima po znižanih cenah na zalogi:

IG. REPSE, zaloga pohištva, Ljubljana, Dvorni trg 1.

SPECIJALNA MEHANIČNA DELAVNICA

za popravo vseh pisalnih, računskih, kopirnih in razmnoževalnih strojev in blagajn po konkurenčni ceni

Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova ul. 6/I. Telef. 2980

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Niso se še posušile solze ob izgubi najine mame, pa naju je za vedno pustil še najin preljubljeni in skrbni ata, stari ata, tast in stric, gospod

Simon Rotar

sprevodnik drž. žel. v p. pešestnik

Umril je dne 7. februarja ob 9.15 uri zvečer v 82 letu starosti.

Pogreb nepozabnega bo danes 9. febr. ob 16. uri iz hiše žalosti. Malgaieva ulica 13.

Karol Rotar, sin: Marija Šeme, roj Rotar, hči in ostali sorodniki.

Delovodja

za vsa tesarska dela, samostojen, več pri stopnjicah in težjih konstrukcijah, se takoj sprejme.

Ponudbe z dobrimi spričevali naj se pošljejo na oglasni oddelek »Jutra« pod »Delovodja«.

Lovske puške

flbert puške, revolverje, pištole in vse potrebščine za lov in ribji lov kupiš pri: F. K. KAISER puškar, Ljubljana, Selenburgova ulica 6. — Kupujem in prevzemam staro orožje v komisijso prodajv. 127-L

Naznanilo.

Naznanjam, da sem ukinil svoj zobni atelie v Domžalah ter ga na novo otvoril

v KAMNIKU na Šutni štev. 41.

Valter Stuzzi.

VELIKI LIPSKI

tehnični in stavbeni VELESEJEM

od. 4. do 14. marca 1928.

Specijalni stroji, transmisije, turbine, stroji za obdelavo lesa itd. Tehnične potrebščine, iekleni in li-toželezni predmeti, armature itd. itd. Električni predmeti, električni stroji, material in aparati itd. itd. Največja mednarodna razstava vsega stavbenega blaga in predmetov za splošno stavbarstvo, najnoveše stavbarstvo in konstrukcije, vseh vrst novodobnih kurjav, stavbeni stroji, razstava blaga in strojev za zidanje cest.

Pojasnila daje

Častno zastopstvo

STEGU, LJUBLJANA,

Gledališka ulica 8.

Zagarja-sodarja

za vodstvo izdelovalnice lesenih sodov ter

energičnega nadzornika

sprejme večja cementna tovarna v Dalmaciji

Ponudbe na „poštni predal štev. 67“.

Išče se II. vratar (portir)

Biti mora strokovnjak, ter mora razpolagati s potrebno garderobo, jamčevino in znati tuje jezike.

Ponudbe s priloženimi spričevali in sliko na upravo

„Hotel Central“, Sarajevo

Motor-auto-mehanik

prvovrstna samostojna moč, zanesljiv in vreden, dober organizator ter vodja, želi primerne službe, ali se udeleži z 25—30.000 Din pri kakem odličnem podjetju. Ponudbe pod zaupno na oglasni oddelek »Jutra«.